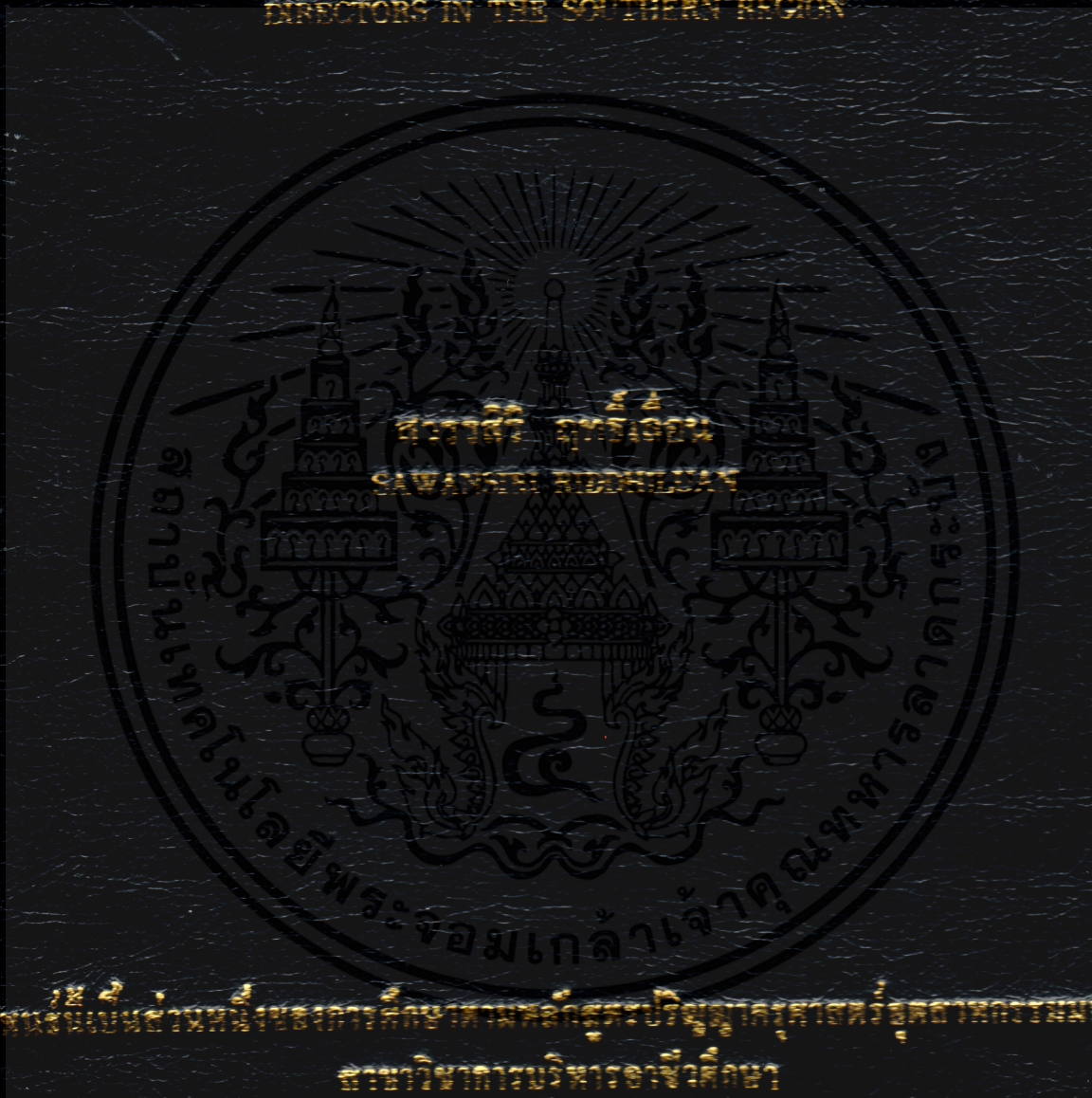

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้

TRISIKKHATASA BEHAVIOR OF POLYTECHNIC COLLEGE
DIRECTORS IN THE SOUTHERN REGION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2543

ISBN 974-622-938-3

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

TRISIKKHATAYA BEHAVIOR OF POLYTECHNIC COLLEGE
DIRECTORS IN THE SOUTHERN REGION

สวรรสิริ ฤทธิเลื่อน

SAWANSIRI RIDDHILUAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานบัณฑิตวิทยาลัยนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรณีที่มีการนำไปใช้

เลขหมู่.....

พ.ศ. 2543

เลขทะเบียน... 38526

ISBN 974-622-958-3

วัน, เดือน, ปี - 5 ส.ค. 2544

**TRISIKKHATAYA BEHAVIOR OF POLYTECHNIC COLLEGE
DIRECTORS IN THE SOUTHER REGEON**

SAWANSIRI RIDDHILUAN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOGY LADKRABANG

2000

ISBN 974-622-958-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำหรือประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

COPYRIGHT 2000

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
TRISIK KHATAYA BEHAVIOR OF POLYTECHNIC COLLEGE
DIRECTORS IN THE SOUTHERN REGION

ชื่อนักศึกษา นางสาวรสรีย์ ฤทธิ์เลื่อน

รหัสประจำตัว 39064100

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารอาชีพศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สมพร ไชยะ

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	
ดร.ณรงค์	พิมสาร	
ดร.ศิริพรรณ	ชุมนุม	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 28 กันยายน 2543 เวลา 13:30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสุมาคุมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับจองแล้ว
รศ.ดร. สมพร ไชยะ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่... 28 ...เดือน... 9 ... พ.ศ. 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา...
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของสิทธิ์ทุกครั้งหากนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
นักศึกษา	นางสาวรสรสิริ ฤทธิเลื่อน
รหัสประจำตัว	390604100
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2543
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ.ดร.สมพร ไชยะ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ศิริพรหม ชุมนุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ใน 3 ด้าน คือ ศิล สมาธิ และปัญญา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 9 แห่ง 243 คน ในปีการศึกษา 2541 โดยเก็บข้อมูลทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรม ตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ในภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ศิล สมาธิ และปัญญา อยู่ในระดับมาก โดยมี ศิล เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สมาธิ และด้านปัญญาเป็นลำดับสาม

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 3
ด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Trisikkhataya Behavior of Polytechnic College Directors in the Southern Region
Student	Mrs. Sawansiri Riddhiluan
Student ID.	39064100
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2000
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Dr.Somporn Chaiya
Thesis Co-advisor	Dr.Siripan Choomnoom

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the Sikkhataya Behavior of Poly Technic Colleges Director in Southern Group in 3 factors which included, Sila Sikkha, Citta Sikkha and Panna Sikkha, and to compare the opinion of teachers by experient and sex. The population were 243 teachers of 9 Poly Technic Colleges in Southern Group

Intruments for the research were two part questionnaires. The first part dealt with personal details. The second part was the opinion of teachers about the Sikkhataya Behavior of Poly Technic Colleges Director in Southern Group in 3 factors

Data analysis utilized percentage, arithmetic mean and standard deviation with SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus).

Findings

1. The Sikkhataya Behavior of Poly Technic Colleges Director in Southern Group was the high level for total figures and each factor, and indicated from high to low arithmetic mean as follows : Sila Sikkha, Citta Sikkha and Panna Sikkha

2. Comparing the opinion of teachers between the experient groups, lower than 10 years and until or more than 10 years. It did not find differently for total figures and each factor.

3. Comparing the opinion of teachers between the sex groups, male and female. It did not find differently for total figures and each factor.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก รศ.ดร.สมพร ไชยะ และ ดร.ศิริพรธม ชุมนุช อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมา นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจแบบสอบถาม และให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข จนสามารถนำมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ดี พร้อมทั้งครู-อาจารย์ จากวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา ที่ได้กรุณาให้ผู้วิจัยทดลองใช้แบบสอบถามในการวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น อีกทั้งครู-อาจารย์จากวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ได้กล่าวนามทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างยิ่ง ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแก่ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ ผู้มีพระคุณ เจ้ากรรมนายเวร และสรรพสัตว์ทั้งหลายในสากลโลก

สวรสสิริ ฤทธิเลื่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวความคิด	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย	4
1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์.....	5
1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความหมายของการบริหาร.....	7
2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร.....	9
2.3 พฤติกรรมของผู้บริหารที่พึงประสงค์.....	10
2.4 หลักการบริหารแบบใครศึกษา.....	12
2.5 หลักการวิทยาลัยสารพัดช่าง.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	52
5.2 สมมติฐานการวิจัย.....	52
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	53
5.5 อภิปรายผล.....	56
5.6 ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	63
ประวัติผู้เขียน	82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของครู-อาจารย์จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ใน การทำงานอายุ และระดับการศึกษา.....	39
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้.....	40
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ด้าน ศีล.....	41
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ด้าน สมาธิ.....	42
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ด้าน ปัญญา.....	43
4.6 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน.....	44
4.7 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านศีล.....	45
4.8 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านสมาธิ.....	46
4.9 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านปัญญา.....	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ.....	48
4.11 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้านศีล..	49
4.12 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรม ตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้านสมาธิ.....	50
4.13 แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้าน ปัญญา.....	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีอันทันสมัย วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเรียบง่ายเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามอย่างวัฒนธรรมตะวันตก ค่านิยมในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาลดน้อยลงในขณะที่ค่านิยมด้านวัตถุมากขึ้น คุณธรรมก็ลดลงไปจากจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรมมากมาย เช่น มีความเห็นแก่ตัว ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ทำให้คุณธรรม จริยธรรม เสื่อมถอยลงไป ดังปรากฏทางสื่อมวลชน ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ต่าง ๆ มีมากขึ้น ดังที่พระราชวรานุวัตร วัดฟ้าแสงอรุณ ได้กล่าวปาฐกถาธรรมแก่ผู้บริหารอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2540

จากกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว ทำให้ไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศเพื่อให้ยืนหยัดอย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก จึงเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของคน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 การมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการที่จะพัฒนาคนให้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจได้นั้น การศึกษานับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 ก็ได้มุ่งพัฒนาคนควบคู่ไปกับการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรค โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้บริหารกับผู้สอน ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานอย่างยิ่งที่จะทำให้สถานศึกษามุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังคติพจน์ของกรมอาชีวศึกษา “ทักษะเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ล้ำเลิศวิชา ใช้เวลาให้เกิดคุณ” ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อความเสื่อมและความเจริญของสังคมเพราะคนส่วนมากมีนิสัยเป็นผู้ตาม ถ้าผู้บริหารนำไปทางผิด ผู้ตามก็เดินตามไปด้วย เมื่อผู้บริหารไปทางถูกผู้ตามก็เดินตามถูกหากผู้บริหารไม่มีธรรมผู้ตามก็มักเป็นคนไม่มีธรรมด้วย (พิฑูร มลิวัลย์. 2528 : 21)

ศาสนาพุทธถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติไทยเราตั้งแต่โบราณกาลตราบเท่าทุกวันนี้ ถึงแม้ว่าประชาชนในประเทศไทยเรานั้นจะนับถือพระพุทธศาสนาถึง 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ แต่เวลานั้น ก็เป็นการนับถือพระพุทธศาสนาที่ยังไม่ถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา โดยส่วนใหญ่จะศึกษากันตามประเพณีขนบธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมา ส่วนในสมัยก่อนครั้งพุทธกาลผู้ที่เข้านับถือพระพุทธศาสนาจะเข้าถึงใจก่อน คือสอบถามจนเห็นว่ามีความดี มีคุณธรรมถึงจะยอมรับนับถือ (พระราชวรานุวัตร เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น. 2540 : D1) และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการบริหารงานนั้น ผู้บริหารย่อมมีปัญหาบ้าง ไม่มากก็น้อย ซึ่งผู้บริหารจะต้องกำหนดตัวปัญหา สาเหตุปัญหา วางแผนแก้ไขจนสามารถแก้ไขปัญหาได้ และหาหนทางวิธีแก้ปัญหานั้นในสังคมไทยซึ่งคนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมคำสอนที่สำคัญในการฝึกพัฒนาชีวิตคือ หลักไตรสิกขา หรือหลักการศึกษาสามอย่าง คือเป็นการฝึกพัฒนาชีวิตสามด้าน คือด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งทางวัตถุและทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านปัญญา ในการกระทำทุกครั้งทุกอย่างไม่ว่าจะแสดงพฤติกรรมอะไรหรือมีกิจกรรมใด ๆ ก็ตามเราสามารถฝึกฝนพัฒนาคนและสำรวจตรวจสอบตนเอง ตามหลักไตรสิกขา ให้มีการศึกษารอบทั้งสามอย่าง ทั้งศีล สมาธิ และปัญญาพร้อมกันไปทุกครั้งคราว คือ 1. ศีล ประพฤติดีงาม เว้นประพฤติเสียหลายต่าง ๆ 2. สมาธิ ตั้งใจมั่นคง 3. ปัญญา รอบรู้ดีในเหตุผล บาปบุญคุณโทษ ประโยชน์หรือมิใช่ประโยชน์และวิธีทำให้ออกพ้นจากทุกข์ภัยพิบัติ บรรลุถึงความสวัสดิ (สมเด็จพระญาณสังวร. อังในกาญจนา เนาวรังษี. 2536 : 31)

ในทำนองเดียวกัน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 31) ได้กล่าวว่า “ผู้นำที่ดีต้องใช้ปัญญาให้มาก ๆ ใช้อำนาจแต่เพียงเล็กน้อยและควรใช้พรหมวิหารสี่ ซึ่งได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จ แต่สิ่งที่เรียกว่าพรหมวินาศสี่ ซึ่งได้แก่ บ้าอำนาจ ฉ้อราษฎร์ บังหลวง หลอกหลวงลูกน้อง ยกย่องคนเลว ย่อมนำไปสู่ความล้มเหลว แน่นนอน” นอกจากนี้พระภิกษุวิริยคุณ (2531 : 6) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารว่า หัวใจของนักบริหารอยู่ที่การตัดสินใจเมื่อพบปัญหา ผู้ที่มีหลักธรรมยึดมั่นประจำใจ การมองปัญหาจะไม่ใช้วิธีส่งไปในทางชั่วร้าย จะเป็นนักบริหารที่ดี อาศัยความเก่งอย่างเดียวไม่พอดังอาศัยหลักธรรมประจำใจ รู้ว่าอะไรคืออะไรชั่ว อะไรไม่ควรทำอะไรควรทำ การที่คนเราจะมีปัญญาคิดอย่างนี้ได้ จิตใจของเราจะต้องผูกยึดกับหลักธรรมตลอดเวลา ในขณะเดียวกัน พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ทัมมจิตโต) (2539:55-56) ได้กล่าวสรุปไว้ว่าสิ่งที่ผู้บริหารควรจะต้องมี คือ 1. ความพร้อมสำหรับตัวเอง คำว่า “พร้อม” คือมีคุณธรรมพร้อม 2. มีมนุษยสัมพันธ์ คือรู้จักเอาคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวเอง เป็นสื่อ ไปสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างถูกต้อง และหลักธรรมในการพัฒนาฝึกอบรมเพื่อให้ความพร้อมนั้นควรจะต้องควบคู่ ทั้ง 3 ด้าน ตามหลักไตรสิกขา ได้แก่

1. ศีลสิกขา คือ การรักษา กาย วาจา ให้เรียบร้อย
2. สมาธิสิกขา คือ ต้องมีกำลังใจมั่นคงแน่วแน่ต่อเป้าหมาย
3. ปัญญาสิกขา คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักการเป้าหมายเหตุผลวิธีการต่าง ๆ

จากความสำคัญ และคุณค่าทางศาสนาที่มีผลต่อการบริหารเป็นแรงจูงใจที่นำจะมีการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในหมู่ข้าราชการและนักบริหารให้ยิ่งขึ้นไป โดยก่อนที่จะนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวองข้าราชการและผู้บริหารเพื่อจุดมุ่งหมายในการได้มาซึ่งการเป็นผู้บริหารที่ดีและประสบความสำเร็จในผลงานที่รับผิดชอบอยู่ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของผู้อำนวยการตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

จากความสำคัญของหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์การบริหารโดยใช้หลักการด้าน ศิล สมาธิ ปัญญา อยู่ในระดับใด โดยจะศึกษาจากความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ทั้งนี้ เพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และด้านสังคมวิทยาค่อนข้างจะมีความแตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ กล่าวคือ มีการแข่งขันกันด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และสังคมสูง หากศึกษาทั่วทั้งประเทศแล้ว อาจจะมีผลความคลาดเคลื่อนของข้อมูลได้ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเป็นผู้บริหารที่ถูกหลัก ศิล สมาธิ ปัญญา มากกว่าการใช้สามัญสำนึก และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่ออบรม เตรียมผู้บริหารของกรมอาชีวศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็น ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ แตกต่างกัน

1.3.2 ครู-อาจารย์ที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ แตกต่างกัน

1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวความคิดในการทำวิจัย มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดด้าน ศิล ของ พ.อ.ปิ่น มุทุกันต์ ดังนี้

ศิลป 5 คือ เบญจศิลป

1. เจตนาถวีนจากการฆ่าสัตว์

2. เจตนาถวีนจากการลักทรัพย์

3. เจตนาถวีนจากการผิดประเวณี

4. เจตนาถวีนจากการพูดเท็จ

- ต่ำกว่า 10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ทางภาคใต้เท่านั้น

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ครั้งนี้ จึงได้นิยามศัพท์ดังนี้ คือ

1. ครู-อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยเฉพาะวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
2. ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารและเป็นผู้บังคับบัญชาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาโดยเฉพาะวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
3. พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนของผู้อำนวยการตามหลักไตรสิกขาแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา
 - 3.1 ศีล หมายถึง การประพฤติงาม เว้นประพฤตินิสัย ผิดทำนองคลองธรรม รู้จักให้อภัย มีความเมตตา ซื่อสัตย์ มีความอ่อนน้อมพุดจาไพเราะไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบ ไม่ตกเป็นทาสยาเสพติดและอบายมุข รู้จักให้อภัย ไม่อาฆาตพยาบาท ไม่อิจฉาริษยา
 - 3.2 สมาธิ หมายถึง มีความมั่นคงในอารมณ์ มีจิตใจแน่วแน่ มีสติ มีความอดทน ต่อสิ่งยั่วยุ มีความตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างดี มีการบังคับบัญชาสั่งการอย่างถูกต้องมั่นคง
 - 3.3 มีปัญญา หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ ต้องมีความรอบรู้ 3 เรื่อง ได้แก่ รู้จักตนเอง ความสามารถของตน เพื่อที่จะปฏิบัติงานได้และแก้ไขข้อบกพร่องของตน รู้จักใช้คน มีความรอบรู้เกี่ยวกับผู้ร่วมงานเพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะกับงานและรู้งาน มีความรอบรู้เกี่ยวกับงานที่รับมอบหมาย ไม่ว่ากรณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ผ่านการขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ถือว่าผิดกฎหมาย

4. วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา เป็นการสอนวิชาชีพให้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ในกลุ่มภาคใต้
5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง อายุราชการในการรับราชการ ตั้งแต่เริ่มบรรจุ แบ่งเป็น ช่วง คือ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในและนอกโรงเรียน

สมยศ นาวิการ (2523 : 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และควบคุมกำกับความพยายามของสมาชิกขององค์การที่กำหนด

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 1) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ (4 M,S) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวก และการให้บริหารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530 : 17) อธิบายไว้ว่า การบริหารการศึกษาถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในแง่ที่เป็นศาสตร์ก็เพราะมีองค์แห่งความรู้ มีหลักเกณฑ์ ทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ ส่วนการบริหารการศึกษาในแง่ที่เป็นศิลป์ ก็เพราะจะต้องรู้จักประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎี ไปประยุกต์ใช้ในกากรปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม การบริหารการศึกษาในทางปฏิบัติ จึงขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารแต่ละคนที่ทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

ธีรวิมล ประทุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2530 : 9) ได้เน้นว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล และกลุ่มบุคคลนั้นต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้เจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 4) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประพันธ์ สุวิหาร (2537 : 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบระเบียบ และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมหรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยความพยายามหรือการกระทำของคนอื่น

สมพงษ์ เกษมสิน (2537 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากคำกล่าวของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน อาจสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงความร่วมมือของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์มาประกอบกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณ

ธรรมทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคมต่อไป

2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

Starch, Daniel อ้างใน เฉลิม ศรีผดุง (2530 : 44) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร คือ 1. ความสามารถในการคิด ซึ่งรวมความถึงการวิเคราะห์ การวางแผน และการคาดการณ์ในแนวโน้มสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 2. มีสายตากว้างไกล 3. มีคุณพินิจในการตัดสินใจที่ดี 4. ใช้สามัญสำนึกในบางครั้ง 5. มีความกระตือรือร้น 6. มีความอยากรู้อยากเห็น 7. มีความรู้ มีความสามารถนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ 9. มีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงาน 10. มีความสามารถที่จะควบคุมบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา 11. มีความสามารถที่จะแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา

สุเทพ ภิรมย์ราช (2534 : 53-68) ได้กล่าวสรุปถึงหน้าที่ของผู้บริหารว่า จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ผู้บริหารในฐานะผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย บทบาทตามอำนาจหน้าที่และ บทบาทตามความคาดหวัง 2. ผู้บริหารในฐานะผู้ประสานงาน ต้องมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอก 3. ผู้บริหารในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา ขอมรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ บริการประชาชน ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่

อรุณ รักธรรม (2534 : 196-197) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหาร โดยแยกพิจารณา ดังนี้ 1. เสริมเต็มสิ่งบกพร่องในองค์กร ปกติการกำหนดหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ ในองค์กรย่อมไม่สามารถครอบคลุม มีช่องว่างที่ไม่แน่ใจว่าใครจะเป็นผู้ปฏิบัติอยู่เสมอ 2. รักษาเสถียรภาพขององค์กร ในขณะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมย่อมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กรนั้น 3. ประสานงานภายในองค์กรเป็น “กันชน” ระหว่างความขัดแย้งของบุคคลระดับองค์กร 4. รักษาเสถียรภาพส่วนบุคคลของสมาชิกโดยการสนองตอบความต้องการ พร้อมทั้งรักษาเป้าหมายขององค์กรไว้ได้ในขณะเดียวกัน

ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์ (2537 : 154) กล่าวว่า “ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมกับการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับภายนอก ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทั้งในแง่ของการเป็นแนวทาง การตอบสนองและเป็นตัวแทนของผู้ใต้บังคับบัญชา และสุดท้ายผู้บริหารต้องเป็นผู้กำกับกิจกรรมหรือคอยติดตามผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชา”

Joseph B.Kingsbully (อ้างใน จรัส โพธิศิริ 2523 : 103) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น
2. เป็นผู้ช่วยเสริมสร้างให้ปริมาณและคุณภาพของงานได้รับผลสูงสุดที่มีการนำไปใช้
3. เป็นผู้สอนและนิเทศการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. เป็นผู้ติดต่อประสานงานในองค์กร เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

5. เป็นผู้สั่งงานและควบคุมงาน

ศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 59-61) กล่าวว่าผู้บริหาร คือผู้ที่ต้องรับผิดชอบงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. งานทุกอย่างในโรงเรียน ในรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษาและของทางราชการ

1.2 ความรับผิดชอบต่อองค์การทั้งภายในและภายนอก

1.3 ความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบของผู้มีอำนาจเหนือ ครูใหญ่จะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบจากผู้มีอำนาจเหนือ ได้ทุกขณะ

2. เป็นตัวแทนหรือเป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน (Symbolic function) สังคมภายนอก

3. เป็นผู้นิเทศหรือให้การแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชา (Advisory function)

4. เป็นผู้ริเริ่มงานใหม่

5. เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาาระดับสูงของโรงเรียน (Decosopm- making function)

5.1 ระบุปัญหาที่จะต้องตัดสินใจให้แน่ชัด

5.2 หาทางเลือกปัญหาหลาย ๆ ทางที่อาจเป็นไปได้

5.3 ครูใหญ่พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลดีผลเสียอย่างไร เมื่อเลือกสิ่งที่ดีที่สุดได้แล้ว จึงตัดสินใจสั่งการไปตามนั้น และตามผลของการสั่งการ

2.3 พฤติกรรมของผู้บริหารที่พึงประสงค์

ประดม แสงสว่าง (2524 : 3) บ่งบอกถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาที่พึงประสงค์เรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม ความประพฤติ และความรับผิดชอบ

2. ด้านการดำเนินงานและการปกครองบังคับบัญชา

3. ด้านความรู้ทางวิชาการ

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์

5. ด้านความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

6. ด้านบุคลิกภาพ

7. ด้านงานธุรการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ไม่สามารถเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 สมชาย เทพแสง (2536 : 17) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารที่จะสามารถบริหารงานจนประสบผลสำเร็จไว้ว่า จะต้องประกอบด้วย “เทคนิค 5 น้ำ” คือ 1. น้ำใจ เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน คนส่วนใหญ่จะยอมรับและมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้น ถ้าผู้บริหารมีน้ำใจให้เขา ลูกน้องบางคนชอบน้ำในในรูปวัตถุ เช่น เงิน สิ่งของ เป็นต้น

แต่บางคนชอบในเรื่องพฤติกรรม จิตใจที่แสดงออกมา เช่น การเอื้ออาทร การไต่ถาม เยี่ยมเยียนการให้ขวัญและกำลังใจต่าง ๆ ผู้บริหารต้องรู้เขารู้เรา เพราะการรู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง ไม่ใช่ตีความลูกน้องในรูปของวัตถุเงินตราไปเสียหมด 2. น้ำมือ ผู้บริหารต้องแสดงฝีมือหลายมือให้ลูกน้องประจักษ์เสียก่อนว่ามีความสามารถด้านใดเป็นพิเศษ เช่น ด้านวิชาการ ด้านธุรการ ด้านบริการ หรือด้านปกครอง ถ้าเป็นที่ยอมรับได้ทุกด้านจะดีเยี่ยม เพราะการเป็นผู้บริหารเปรียบเหมือนแม่ทัพ ออกนำศึก ถ้าแม่ทัพจืด ๆ จืด ๆ ไม่มีฝีมือ ลูกน้องก็ขวัญเสียคงวิงวอนหมด ทักษะที่แตกกระบวนเสียที่ต่อข้าศึกแต่ถ้าแม่ทัพมีความสามารถด้านการรบ แม้เพียงไม่ต้องออกไปรบแต่สามารถวางแผนการรบได้อย่างแยบยล ลูกน้องก็จะเชื่อมั่นมีขวัญกำลังใจ การรบก็จะชนะโดยเด็ดขาด 3. น้ำแรง ผู้บริหารจะต้องทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาอย่างเต็มที่ในการบริหารงานการทำงานที่อาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูอาจารย์นั้น ผู้นำจะต้องลงไปร่วมด้วยทุกครั้ง มิใช่ปล่อยให้ลูกน้องทำไป คอยให้กำลังใจอยู่เสมอและจะต้องเป็นผู้นำทางปัญญา คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการดำเนินงานในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ครู-อาจารย์คิด โครงการแปลกใหม่รวมทั้งสนับสนุนให้การนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด 4. น้ำคำ ผู้บริหารจะต้องมีปิยวาจาต้องรู้จักพูด มีวาทศิลป์ในการโน้มน้าวใจให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มิใช่ทำงานเหมือนถูกบังคับและซังกะตายกับงาน คำพูดคำจาเป็นแบบอย่างของครู-อาจารย์ได้ต้องคิดก่อนพูดและพึงระลึกเสมอว่า “ควรเอาลิ้นไว้ที่หัวใจ มิใช่เอาหัวใจไว้ที่ลิ้น” 5. น้ำเงิน บางครั้งเงินก็เป็นสิ่งสำคัญเหมือนกันในการบริหารงาน คนเป็นผู้บริหารจำต้องมีฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างดี เพราะการบริหารงานให้เกิดความคล่องตัวและราบรื่น รวดเร็วจำต้องใช้งบประมาณพอสมควรถ้ามีวอแต่งบประมาณทางราชการ การดำเนินงานคงหยุดชะงัก เพราะมีระเบียบมากมายที่ควบคุมการใช้จ่าย ดังนั้นผู้ที่คิดจะเป็นผู้บริหารก็ควรวางแผนการเก็บเงินไว้เพื่อนำมาสำรองจ่ายในการบริหารโรงเรียน มิใช่คิดจะมารับเงินในช่วงของการเป็นผู้บริหาร

เจเลียว บุรีภักดี (2520 : 14) พบลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารการศึกษามีดังนี้

1. ความเที่ยงธรรม
2. ความซื่อสัตย์
3. ความตรงต่อเวลาและรับผิดชอบงาน
4. ความประพฤติ
5. การยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
6. การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
7. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
Halpin (1986 : 24) ได้เสนอแนะไว้ในหนังสือทฤษฎีและการวิจัยในการบริหารว่า ผู้นำไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ย่อมต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งและต้องอ้างอิงถึงใจของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
จะต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น

2. บุคคลที่มีบทบาทเหนือผู้อื่น
3. บุคคลที่มีบทบาทในการทำให้หน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
4. บุคคลที่ได้รับเลือกจากผู้อื่นให้เป็นผู้นำ

2.4 หลักการบริหารแบบไตรสิกขา

2.4.1 ความหมายของไตรสิกขา

ไตรสิกขาหมายถึง กรอบแนวทางการศึกษาและการปฏิบัติสามขั้น ได้แก่ สติ สมาธิ ปัญญา เพื่อมุ่งดับต้นเหตุแห่งความทุกข์ให้เกิดสภาวะสันติสุขในสังคมของผู้ปฏิบัติ

พจนานุกรมนักเรียน ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 ได้ให้ความหมายของคำว่าสิกขา หรือไตรสิกขาคือหมายถึง การศึกษา ข้อปฏิบัติ มีสติ สมาธิ ปัญญา (ทวีศักดิ์ ญาณประทีปและคณะ 2534 : 32)

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ กล่าวว่าสมัยโบราณ นั้น การศึกษามาจากภาษาบาลีว่าไตรสิกขา ศึกษา หรือสิกขามีสติ สมาธิ ปัญญา คือ ให้มีความปกติเกิดขึ้นในตัวเราและผู้อื่น ไม่เอาเปรียบกันในสังคม ส่วนสมาธิคือการฝึกจิตใจให้รู้จักตนเอง เพื่อจะไม่เอาเปรียบผู้อื่น และถ้ามีสมาธิคือฝึกใจให้คิดในแง่ดีและวิเคราะห์ให้ลึกลงไป ที่เรียกว่าโยนิโสมนสิการ จนเกิดความไม่เห็นแก่ตัว ปัญญาจึงจะเกิดขึ้น ซึ่งจะ使人รู้จักศักยภาพของตัวเอง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว คนทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ชุนนาง ข้าราชการจะไม่ดูถูกกันต่างคนต่างเคารพซึ่งกันและกันต่างคนจะเอื้อเพื่อเอื้อแก่ซึ่งกันและกัน (สุลักษณ์ ศิวรักษ์และเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2535 : 24)

สมใจ เกียรติคุณ (2535 : 13) ให้ความหมายของไตรสิกขาว่า หมายถึง หลักปฏิบัติ เพื่อพัฒนาจิตใจหรือพัฒนาตนเอง 3 ขั้น อันได้แก่ สติ สมาธิ ปัญญา ซึ่งจัดรูปออกมาจากมรรคแปด อันเป็นวิถีทางของการดำเนินชีวิตที่ดำรง ตามหลักพระพุทธศาสนา โดยมีเป้าหมายเพื่อดับทุกข์ให้บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติตาม

ระวี ภาวะโล (2531 : 7) ให้ความหมายของไตรสิกขาว่า หมายถึง การศึกษาสามประการ ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา คือ สติ สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นกุศโลบายแห่งการพัฒนาตนเองที่ถูกต้องของมนุษย์ทุกคน เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งหลายอันจะนำสังคมไปสู่อารยธรรมอันถูกต้อง

ทวี ภูรินทร์ (2531 : 36) กล่าวว่า ไตรสิกขา คือ ปฏิบัติที่ตั้งไว้เพื่อการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ สติ สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นที่รวมคำสอนของพุทธศาสนาทั้งปวง มีเป้าหมายให้บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติมีความสะอาดสงบ สว่าง ในที่สุด

พระศรี วิสุทธิกวี (2527 : 42) ได้กล่าวว่า ไตรสิกขาเป็นหลักปฏิบัติหรือหลักการศึกษา สามขั้นเพื่อบรรลุผลแห่งการพัฒนาจิตใจ

จากที่กล่าวมาเบื้องต้นพอสรุปได้ว่า ไตรสิกขา หมายถึง การศึกษาสามประการ อันมี ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติพันทุกข์ เกิดความสุข สงบ

2.4.2 องค์ประกอบของไตรสิกขา

2.4.2.1 ศีล

ศีล คือความงามอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นแห่งคุณธรรมและเป็นเบื้องต้นแห่งคำสอนพุทธองค์เพราะศีลเป็นรากเหง้าของกุศลธรรม คุณธรรมทั้งปวง ดังพุทธพจน์ในสังยุตนิคาयว่า ศีลที่หมกคคิแล้ว ชื่อว่าเป็นเบื้องต้นแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย ซึ่งตรงกับเนื้อความแห่งโอวาทปาฏิโมกข์ข้อต้นที่ว่าความไม่ทำบาป ทั้งปวง ที่ว่าศีลชื่อว่างามนั้นก็เพราะความเป็นเหตุนำมาซึ่งคุณ มีความดีอร่อนเป็นต้น (กาญจนา เนาวรังษี. 2536 : 13-15)

ศีล คือการสำรวมโดยอาการ 5 ได้แก่

1. ปาณาติปาตา เวรมณี
2. อทินนาทานา เวรมณี
3. กามเมสุมิถลาจจาเร เวรมณี
4. มุสาวาทา เวรมณี
5. สุราเมรัยมัชชปมาทัญฐานา เวรมณี

เบญจศีลสิกขาบทที่หนึ่ง ปาณาติปาตา เวรมณี คือการตั้งใจงดเว้นการทำลายชีวิตสัตว์ ความมุ่งหมายของศีลสิกขาบทนี้ เพื่อให้มนุษย์อบรมจิตใจของตนให้คลายความเหี้ยมโหดมี

เมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เห็นชีวิตผู้อื่นมีคุณค่าเทียบเท่าชีวิตของตน ขอบเขตของสิกขาบทนี้มีทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ซึ่งผู้รักษาศีลจะต้องละเว้นเพื่อรักษาให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ คือ

1. การฆ่า การทำให้ตายด้วยตนเอง ใช้ผู้อื่น หรือร่วมกันทำ
2. การทำร้ายร่างกาย การทำให้ผู้อื่น ได้รับความเจ็บ
3. การกรรม เช่นการใช้งานเกินกำลัง การกักขัง การนำสัตว์ไปขังขังให้ต่อสู้กันเพื่อ

ความสนุกสนาน เป็นต้น

องค์ประกอบของความผิดในศีลสิกขาบทนี้ มี 5 ประการ คือ

1. สัตว์นั้นมีชีวิต
2. รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
3. มีเจตนาจะฆ่า
4. พยายามฆ่า
5. สัตว์นั้นตายเพราะถูกฆ่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อครบองค์ประกอบ 5 ข้อนี้ ศิลปินขาด ถ้าไม่ครบเพียงแต่ค้างพริ้ว การกระทำเองหรือใช้ผู้อื่น ศิลปินขาดได้เช่นเดียวกัน ความหนักแน่นเบาแห่งโทษของการกระทำปาณาติบาต มีเกณฑ์การพิจารณาคือ

1. กำหนดด้วยบุคคล คือฆ่าผู้มีพระคุณมากมีโทษมาก ฆ่า ผู้มีคุณน้อยมีโทษน้อย เช่น ฆ่าพระอรหันต์ บิดา มารดา มีโทษมาก เฉพาะพระพุทธเจ้า เพียงแต่ทำร้ายให้หือพระ โลหิต มีโทษเท่ากับฆ่าบิดามารดา ส่วนที่ไม่มีคุณก็มีโทษน้อยลดหลั่นกันลงไป การฆ่า สัตว์ก็เช่นเดียวกัน

2. กำหนดด้วยเจตนา คือการตั้งใจฆ่า มีโทษมาก หรือน้อยกว่ากัน ถ้าโทษมาก มีโทษมาก มีคโทษน้อย โทษน้อย

3. กำหนดด้วยประ โยค คือความพยายามที่จะฆ่าให้ตาย ใช้ความพยายามมากมีโทษมาก ใช้ความพยายามน้อย มีโทษน้อย

เบญจศีลสิกขาบทที่สอง อทินาทานา เวรมณี คือเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ให้ด้วยการขโมย ความมุ่งหมายของศีลสิกขาบทนี้ เพื่อทุกคนเคารพในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น เว้นจากการทำมาหากินในทางทุจริตมิฉะฉิน ไม่เบียดเบียน ผู้อื่น ในการหาเลี้ยงชีพตน โดยมีขอบเขตของข้อห้ามคือ

1. โจรกรรม ผู้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งใน 14 ลักษณะต่อไปนี้ไม่ว่าจะทำด้วยตนเอง ใช้ให้ผู้อื่นทำหรือการเข้าร่วมกัน ผู้อื่นยอมถือว่าศิลปะขาด ได้แก่

ก. ลัก คือ แย่งชิงเอาทรัพย์ต่อหน้าเจ้าของเขาไม่เห็น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ขโมย หรือตัดช่องย่องเบา

ข. ฉก คือ แย่งชิงเอาทรัพย์ต่อหน้าเจ้าของ ที่เรียกว่า ตีชิง วังราว

ค. กรร โขก คือ ชูให้เขากลับแล้ว ให้ทรัพย์ ที่เรียกว่า จี้

ง. ปล้น คือ รวมหัวกันหลายคน มีศาสตราวุธเข้าแย่งทรัพย์

จ. ตู่ คือ อ้างหลักฐานเท็จ หักล้างกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น ให้ตนได้มาครอบครอง

ฉ. ฉ้อ คือ โกงเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่ตนเป็นผู้ดูแลอยู่เช่น โกงของฝาก โกงที่ดิน ที่ตนอยู่อาศัยเป็นต้น

ช. หลอก คือ ปั้นเรื่องเท็จให้เขาเชื่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์

ช. ลวง คือ ใช้เล่ห์ เอาทรัพย์ด้วยเครื่องมือ เช่น โกงตาชั่ง เป็นต้น

ฉ. ปลอม คือ ทำหรือใช้ของปลอม เช่น ธนบัตรปลอม ยาปลอม เป็นต้น

ฎ. ครอบงำ คือ ยืมของคนอื่นมาใช้แล้วยึดเอาเสีย เช่น กู้หนี้ แล้วไม่ใช้ทั้งดอก

และต้น

เอกสารณีนัยยอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งผู้มีที่ผิดก็ผิดน้อยที่ผิดของผู้อื่นจึงจึงโทษของอีกสักผู้หนึ่งที่มีกรรมไปใช้ สัตว์ไปใช้ประโยชน์ส่วนตนอย่างอื่น

ฎ. สับเปลี่ยน คือ แอบสลับเอาของแบบเดียวกัน ของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยที่ของของเขามีค่าสูงกว่า

ฐ. ลักลอบ คือ ซุ่มซำเอาทรัพย์สินของหลวง หรือลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าในประเทศ

ฑ. ยักยอก คือ ถือนำทรัพย์สินของหลวงซึ่งตนทำหน้าที่ดูแลเป็นของตน

2. อนุโลม โจรกรรมเป็นกิริยาที่ไม่อยู่ในข่าย โจรกรรม 14 อย่าง แต่มีลักษณะคล้ายโจรกรรม

ก. สมโจร คือ สนับสนุนโจร เช่น ให้ที่พักให้อาหาร หรือรับซื้อของโจร เป็นต้น

ข. ปอกลอก คือ คบกับผู้อื่น เพื่อปอกลอกทรัพย์

ค. รับสินบน คือ คบกับผู้อื่น เพื่อปอกลอกเอาทรัพย์

ทั้งนี้ 3 ประการนี้คิดไม่ขาดแต่ต่างพร้อย เฉพาะการรับสินบน ถ้าผู้รับมีเจตนา ร่วมกับผู้อื่นในการทำลายกรรมสิทธิ์ผู้อื่น เป็นการ โจรกรรม โดยตรงถือว่าผิดขาด

3. ฉายาโจรกรรม เป็นการกระทำที่ไม่เข้าลักษณะกระทำอนุโลมโจรกรรม หรือโจรกรรมแต่ ทำทรัพย์สินของผู้อื่น สูญเสีย แล้วประโยชน์ตกแก่ตนเรียกว่า ฉายาโจรกรรม มี 2 ประการ ซึ่งเมื่อกระทำเข้าลักษณะนี้คิดไม่ขาดแต่ต่างพร้อย ได้แก่

ก. ผลาญ คือ ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นให้เสียหาย

ข. หยิบฉวย คือ ถือว่าเขาเป็นญาติมิตรหยิบฉวยเอาทรัพย์สินเขา เกินขอบเขตที่เขาอนุญาต

องค์ประกอบของศีลสิกขาบทข้อที่ว่า อทินนาทานา เวรมณี มี 5 ประการ คือ

1. ของนั้นมีเจ้าของหวงแหน

2. รู้ว่าของนั้นเจ้าของหวงแหน

3. ตั้งใจลักสิ่งของนั้น

4. พยายามลักสิ่งของนั้น

5. ได้สิ่งของนั้นมา

เมื่อพร้อมด้วยองค์ประกอบ 5 ประการนี้ คิดขาด ถ้าไม่ครบองค์คิดไม่ขาด เพียงแต่ต่างพร้อย ไม่บริสุทธิ์ แม้แต่จะกระทำเอง ใช้ให้ผู้อื่นกระทำ หรือร่วมกับผู้อื่นกระทำก็ไม่เว้น ในการวินิจฉัยว่า การกระทำอทินนาทานา จะมีโทษมากหรือน้อย มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

6. กำหนดด้วยวัตถุ คือ ของมีค่ามากมีโทษมาก ของมีค่าน้อยมีโทษน้อย

7. กำหนดด้วยเจตนา คือ ความตั้งใจถือเอาของเขาที่เจียดด้วยกิเลสมากมีโทษมาก ที่เจียดด้วยกิเลสน้อยมีโทษน้อย

8. กำหนดด้วยประโยค คือความพยายามที่จะได้ของนั้นมา ถ้าพยายามมากมีโทษมาก พยายามน้อยมีโทษน้อย

การถือเอาของผู้อื่น โดย วิสาสะ คือ ของญาติมิตร หรือคนสนิทคุ้นเคยกัน เคยช่วยเหลือกัน เคยอนุญาตกันไว้ก่อน แม้จะถือเอาโดยไม่บอกก็ไม่เป็นอกุศลนาทาน แต่ต้องประกอบด้วย

1. เจ้าของเป็นผู้สนิทกับตน
2. เจ้าของเคยอนุญาตไว้ก่อน
3. เมื่อถือเอาแล้ว ไม่มีคนสนทน่ห้
4. ของนั้นเป็นของที่เจ้าของไม่หวงเห่นสำหรับเรา
5. เมื่อเจ้าของเขารู้แล้วก็พอใจให้ไม่ว่าอะไร

เบญจศีลสิกขาบทที่สาม กามสุมิจฉาจารา เวรมณี คือการงดเว้นจากการประพฤติดิในกามทั้งหลาย ความมุ่งหมายในการบัญญัติสิกขาบทข้อนี้ เพื่อให้มนุษย์สร้างความสามัคคีไม่แตก ร้าวกัน รักษาสายโลหิตวงศ์ตระกูลของตน ไม่สา่ส่อนกันเขียงสัตว์เดรัจฉาน หรือ เป็นผู้มักมากใน กาม ขอบเขตข้อห้ามของสิกขาบทนี้ คือทั้งชายและหญิงยอมประพฤติดิในกามด้วยกันทั้งสองฝ่าย แบ่งออกเป็นประเภท ได้ดังนี้

1. หญิงที่ต้องห้ามสำหรับชายมี 3 จำพวก คือ
 - ก. หญิงมีสามี โดยที่สุดแม้แต่ภรรยาเช่าชั่วคราวก็ถือว่าเป็นเจ้าของ
 - ข. หญิงซึ่งมีผู้ปกครองดูแล เช่น บิดามารดา หรือญาติดูแลอยู่เป็นต้น
 - ค. หญิงที่จารีตห้าม เช่น แม่ ย่า ยาย ทวด ลูก หลาน เหลน พี่น้อง โดยสายเลือด

นักบวช

หญิงทั้ง 3 ประเภทนี้ เป็นเมื่อชายประพฤดิล่วงเกิน จะ โดยเขายินยอมหรือไม่ยิน

ยอมก็ตามศีลขาด

2. ชายที่ต้องห้ามสำหรับหญิงมี 2 จำพวก คือ
 - ก. ชายอื่นทุกคน นอกจากคู่ครองของตน สำหรับหญิงมีสามี
 - ข. ชายที่จารีตห้าม เช่น ภิกษุ สามเณร บิศา พี่น้อง โดยสายเลือด นักบวชต่าง

ศาสนา สำหรับหญิงทุกประเภท

ชาย 2 ประเภทนี้เป็นวัตถุแห่งกามสุมิจฉาจารา ของหญิง คือ ผิดศีล เว้นไว้แต่ถูก

ข่มขืน องค์ประกอบของกามสุมิจฉาจารามีองค์ 4 ประการ คือ

1. หญิงหรือชายนั้น เป็นผู้ต้องห้าม
 2. ตั้งใจเสพกามกิจ
 3. ประกอบกามกิจ
- เครื่องเพศถึงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งผู้พิมพ์ได้คิดแปลลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อครบองค์ประกอบทั้ง 4 นี้ คือลักษณะ ถ้าไม่ครบองค์ไม่ขาด ใช้ให้คนอื่นทำกับคนอื่นก็ไม่ได้ ไม่ขาด เกณฑ์ในการพิจารณาโทษว่า มีโทษมากหรือน้อย คือ

1. กำหนดด้วยบุคคล คือประพจน์ต่อผู้ต้องห้าม ทั้งที่เป็นคู่ครองผู้อื่น และด้วยจารีตบาปมาก ประพจน์ต่อบุคคลทั่วไปบาปน้อย
2. กำหนดด้วยเจตนา คือ มีเจตนาประกอบด้วยวาระแรงกล้ามีโทษมาก กระทำไปโดยถูกช่วยว่ามีโทษน้อย
3. กำหนดด้วยประโยชน์ คือ ความพยายามประกอบภารกิจ ถ้าข่มขืนไม่ยินยอม มีโทษมาก โดยรักใคร่สมยอมมีโทษน้อย

เบญจศีลสิกขาบทที่สี่ มุสาวาทา เวรมณี คือ การงดเว้นจากการพูดเท็จ ความมุ่งหมายในการทรงบัญญัติสิกขาบทข้อนี้ คือ เพื่อมิให้บุคคลปกป้อง ประโยชน์ตน ทำลายประโยชน์ผู้อื่นด้วยการพูดเท็จ และให้เป็นคนมีสัจวาจา ขอบเขต ข้อห้ามทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งผู้รักษาศีลจะต้องเว้นเพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ คือ

1. มุสาวาท 7 วิธี เป็นการแสดงเท็จ หรือลักษณะของมุสาวาท ได้แก่
 - ก. ทนสาบาน คือ การสาบานเพื่อให้คนอื่นหลงว่าตนไม่ได้เป็นเช่นนั้น จะเป็นด้วยวิธีแข่งตนเองหรือด้วยวิธีนั่งนิ่ง เมื่อถูกถามก็จัดเป็นทนสาบาน
 - ข. ทำเล่ห์ ได้แก่ การอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์เกินความจริง เช่น อวดวิเศษเรื่องไว้หวยโดยไม่รู้ไม่เห็นจริง เป็นต้น
 - ค. มายา แสดงอาการหลอกคนอื่น เช่น ไม่เจ็บทำเป็นเจ็บ เจ็บน้อยทำเป็นเจ็บมาก เป็นต้น
 - ง. ทำเลศ คือพูดเล่นสำนวน พูดคลุมเครือให้ผู้ฟังคิดผิด ไปเอง เช่น เห็นขโมยวิ่งผ่านหน้าไป ไม่อยากบอกให้ผู้ตามจับทราบว่าเป็นจึงย้ายที่อื่นหรือที่นั่นไป เมื่อถูกถามก็พูดสำนวนว่าอยู่ที่นี้ไม่เห็นอย่างนี้ เรียกว่าทำเลศ
 - จ. เสริมความ คือ เรื่องเล็กแต่พูดให้เห็นเป็นเรื่องใหญ่ เช่น ไฟก้นบุหรี่ไหม้ หลุมแห่งที่ตะ โทณเสียงดังว่า ไฟไหม้ ๆ เพื่อให้คนแตกตื่นตกใจ เป็นต้น การโฆษณาสินค้าพรรณนาสรรพคุณสินค้าเกินความจริงก็จัดในข้อนี้
 - ฉ. อำนาจ ตรงกันข้ามกับเสริมความ คือ เรื่องใหญ่แต่พูดให้เป็นเรื่องเล็กหรือปิดบังอำพรางไว้ไม่พูด ไม่รายงานต่อผู้มีหน้าที่รับทราบ
 - ช. ปด ได้แก่ การโกหก เช่น รู้บอกว่าจะไม่รู้ เห็นบอกว่าจะไม่เห็น เป็นต้น

2. การแสดงมุสา มุสา แปลว่า เท็จ หรือไม่จริง การกล่าวคำเท็จหรือไม่จริงเรียกมุสาวาทพูดโกหก โดยส่วนที่ส่วนมากใช้วาจา แต่การแสดงเท็จจริงหรือโกหกอาจแสดงได้ทั้ง 2 ทาง ได้แก่ ทางวาจา คือ พูดคำเท็จออกมา กับทางกาย คือแสดงเท็จทางกาย เช่น การเขียนจดหมายโกหก รายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอม ตีพิมพ์ข่าวเท็จ ทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ ตลอดจนการใช้

กิริยาท่าทางให้คนอื่นเข้าใจผิด เช่น สันติริษะ หรือ โบกมือปฏิเสธในเรื่อง ควรรับหรือพยักหน้ารับ ในเรื่องควรปฏิเสธ เป็นต้น ผู้ถือศีลแสดงมุสา หรือมุสาวาท ถือว่าศีลขาด

3. อนุโลมมุสา คือ การไม่แสดงเรื่องเท็จทั้ง 7 อย่าง แต่พูดเรื่องไม่จริง ซึ่ง ไม่มี เจตนากล่าวเท็จ แต่จะ让他เจ็บใจหรือแค้นร้าวกัน เช่น กระทบกระแทกแตกคัน พูด ประชูดยกให้ เกินความเป็นจริง พูดสับปรับด้วยความกะนองวาจา แต่ไม่ตั้งใจให้เขาเข้าใจผิด พูดคำหยาบคายคำ ทราม พูดคำให้คำเกินกว่าความเป็นจริง ไม่จัดเป็นมุสาวาท ศีลไม่ขาดแต่ค้างพริ้ว

4. ปฏิสวระ ได้แก่ การรับคำของคนอื่น ด้วยเจตนาบริสุทธิ์แต่ภายหลังกลับใจไม่ ทำตามคำที่รับคำนั้น โดยที่ตนยังพอ ทำตามคำนั้นได้อยู่ มี 3 อย่าง คือ

ก. ผิดสัญญา สัญญาว่าจะทำด้วยความสุจริตใจ แต่กลับไม่ทำภายหลัง

ข. เสียสัตย์ ให้สัตย์ปฏิญาณไว้แล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตาม

ค. คืนคำ รับปากว่า จะไป แต่กลับใจภายหลังไม่ไป

ทั้ง 3 อย่างนี้ ไม่เป็นมุสาวาท ศีลไม่ขาด แต่ทำให้ศีลค้างพริ้วได้ องค์ประกอบ ของมุสาวาทต้องพร้อมด้วยองค์ 4 ประการ คือ

1. เรื่องไม่จริง
2. เจตนาจะพูดเรื่องนั้น
3. พูดหรือแสดงออกไป
4. ผู้ฟังเข้าใจเนื้อความนั้น

เกณฑ์ในการพิจารณา โทษศีลสิกขาข้อมุสาวาทนั้น ถือว่ามุสาวาทที่ทำลาย ประโยชน์ของผู้อื่นมาก คือ เขาได้รับความเสียหายมากมีโทษมาก ได้รับความเสียหายน้อยมีโทษ น้อย นอกจากนี้ยังพิจารณากำหนดโดยวัตถุ เจตนาและประโยชน์ เช่นเดียวกับศีลสิกขาบทอื่น แต่ยังมี คำพูดอีก ประเภทหนึ่งที่เป็นคำไม่จริง เรียกว่า ขาดสัญญา คำพูดประเภท ขาดสัญญา มี 4 อย่าง คือ

1. โวหาร เป็นการพูดตามสำนวน โลก ตามธรรมเนียมประเพณี เช่น คั่งลงทำยจด หมายถึงด้วยความเคารพอย่างสูง แม้ไม่ตรงตามความจริงก็ไม่มีเป็นมุสาวาท

2. นิยาย การเล่านิทานหรือแสดงลิเกละคร แม้เป็นเรื่องไม่จริงก็ไม่จัดว่าเป็น มุสาวาท

3. ลำคำผิด พูดด้วยความเข้าใจผิด ทั้ง ๆ ที่เรื่องนั้นไม่ถูกต้องเป็นความจริง เช่น จ้วงผิดไปโดยเข้าใจว่าถูกไม่มีเป็นมุสาวาท

4. พลัง พูดด้วยความพลั้งเผลอ โดยไม่ได้ตั้งใจให้ผิดพลาดไม่มีเป็นมุสาวาท

เบญจศีล สิกขาบทที่ห้า สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี คือ การเว้นจากเหตุเป็น ที่ตั้งแห่งความประมาท ได้แก่ สิ่งมอมเมาสติ อันมีสุรา เมรัย เป็นต้น ความมุ่งหมายในการทรง บัญญัติสิกขาบทข้อนี้ คือ เพื่อให้คนไม่ประมาท รักษาสติของตนไว้ไม่ให้ผลพลาดปลั่ง ในการ ปฏิบัติงานประจำ เพื่อดำรงชีวิต โดยราบรื่น ขอบเขตและข้อห้ามของศีลสิกขาบทนี้ มีทั้งโดยตรง

และโดยอ้อม โดยตรงคือน้ำเมา ได้แก่ สุรา น้ำเมาที่กลั่น เมรัย คือน้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น ได้แก่ เบียร์ สาโท น้ำตาลเมา กระแช่ โดยอ้อม หมายถึง ยาเสพติดให้โทษทุกชนิด เช่นฝิ่น กัญชา สารระเหย เป็นต้น เป็นข้อห้ามของศีลข้อนี้ กิริยาที่แสดงว่าผิดศีลไม่เฉพาะการดื่มอย่างเดียว แต่หมายถึง สูบ และการฉีดด้วย การดื่มสุราหรือเสพยาเสพติดที่ทำให้ศีลขาดนั้นต้องพร้อมด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ขอนั้นเป็นของมีนเมา
2. มีเจตนาจะเสพของมีเมานั้น
3. พยายามเสพ
4. ให้อวัยวะไหลล้าคาลงไป

โทษในการละเมิดสิกขาบทนี้มี 6 ประการ คือ

1. ทำให้เสียทรัพย์
2. เป็นเหตุก่อการวิวาท
3. เป็นบ่อเกิดแห่งโรค
4. ทำให้เสียชื่อเสียง
5. ทำให้หมดความละเอียด
6. ทอนกำลังปัญญา

อุโบสถศีล หรือศีลแปด คือ ศีลพิเศษ สำหรับผู้มีศรัทธาแรงกล้าจะเพิ่มขึ้นจากศีล

ห้า ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 และ ข้อ 5 เหมือนศีลห้า

ศีลข้อ 6 เว้นจากกินอาหารในวิลาวัณณ

ศีลข้อ 7 เว้นจากการขับร้อง การดูมหรสพ การแต่งตัวเพื่อส่งเสริมภามารมณ

ศีลข้อ 8 เว้นจากการนั่งนอนบนที่นอนยัดนุ่น หรือ สำลี

ทศศีล หรือ ศีลสิบ คือ ศีล 10 ข้อ สำหรับสามเณร ศีล 10 ข้อ ก็คือ ศีลแปดนั่นเอง

แต่ข้อห้ามในข้อที่ 7 แยกเป็น 2 ข้อ และเพิ่มข้อที่ 10 ห้ามรับเงินทอง

ศีล 227 ข้อ คือวินัยของพระภิกษุ 227 ข้อ (ปิ่น มุฑุกันต์.2534:229-230)

2.4.2.2 สมาธิ

สมาธิ แปลว่า “ความตั้งมั่น” หมายถึงความตั้งมั่นแห่งจิต ความที่จิตมั่นคงไม่หวั่นไหวเพราะตามปกติแล้วคนเราจะมีสมาธิอยู่ได้ไม่นาน จิตมักจะซัดส่ายไปตามอารมณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา น้อยคนนักจะมีสมาธิอยู่ได้นาน และบุคคลที่มีสมาธิดีก็จะเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้สูง และมีปัญญาเหนือกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งนี่ก็เป็นผลดีของสมาธิอย่างหนึ่ง (บุญชัย จงกลนี้.2529:9-13)

สมาธิแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

1. ขณิกสมาธิ เป็นสมาธิขั้นต้นที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือเป็นขณะ ๆ ไป ตามแต่จะต้องการใช้ประโยชน์ สมาธิในขั้นนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนมีและใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถปฏิบัติกิจการงานลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. อุปจารสมาธิ คือสมาธิที่เนียบ ๆ ใกล้เคียงความสงบนิ่ง แต่ยังไม่แนบแน่น จิตในขณะแห่งอุปจารสมาธินี้ละนิวรณ์ 5 ได้แล้ว แต่องค์ฌาน ทั้ง 5 (วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข และเอกัคคตา)

3. อัปนาสมาธิ คือ สมาธิที่แนบแน่น ไม่หวั่นไหว มีอารมณ์เป็นหนึ่ง (เอกัคคตา) คือจิตจะละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก ปิติ และความสุขหายไปหมด ยังเหลือแต่จิตสงบนิ่งสว่างอยู่อย่างเดียว และจิตรู้อยู่เฉพาะจิตอันเดียวเท่านั้น ไม่มีอาการแห่งความรู้สึกนึกคิดให้ปรากฏขึ้น ภายก็ไม่มิลมหายใจ ก็ไม่มี มีแต่จิตดวงเดียวล้วน ๆ นิ่งสว่างไสวอยู่ ในขณะนี้ผู้ปฏิบัติจะรู้สึกว่าจะมีความสบายอย่างมาก

สมาธิ หรือการฝึกเพื่อให้เกิดสมาธินี้มีไม่แต่ในพระพุทธศาสนา เท่านั้น แม้ในศาสนาอื่น ๆ ก็มีและถึงแม้ว่าในศาสนาอื่น ๆ จะใช้องค์ภาวนาที่แตกต่างกันไป แต่ผลที่เกิดจากการทำสมาธิจะมีผลตรงกัน คือ มีจิตใจที่ตั้งมั่น มีความมั่นคงไม่หวั่นไหว จึงเป็นดวงจิตที่มีคุณค่าเหมาะที่จะนำไปใช้ในการกระทำกิจการงานทั้งปวง แต่ก็ยังมีผู้ฝึกสมาธิบางกลุ่ม หรือบางพวกกลับนำพลังสมาธิไปใช้ในทางผิด ๆ ทำให้เกิดมนต์ดำ (Black Magic) ขึ้นในโลก ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าสมาธิประเภทนี้ว่ามิจฉาสมาธิ และติเตียนการทำสมาธิประเภทนี้ว่า เป็นไปเพื่อความหายนะทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เช่นทำตนให้สงบสุข และช่วยเหลือผู้อื่น สมาธิประเภทนี้ ถ้านำไปใช้ในทางไสยศาสตร์ก็เรียกว่ามนต์ขาว (White Magic) เช่น กวรถ่าน้ำมนต์ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง แต่จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับสมาธิในพระพุทธศาสนานั้นมุ่งกำจัดกิเลสอันเป็นตัวก่อความทุกข์ความเดือดร้อนอันมีไฟ 3 กองใหญ่ คือ ไฟแห่งความโลภ ไฟแห่งความโกรธ และไฟแห่งความหลงเป็นสำคัญ จึงจะจัดเป็นสัมมาสมาธิ หรือสมาธิที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

ผู้บำเพ็ญสมาธิหรือสมถกรรมฐาน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจเรื่องนิวรณ์ เพราะนิวรณ์เป็นศัตรูสำคัญของสมาธิ เป็นเครื่องกั้นจิตมิให้บรรลุความดี เป็นสิ่งทำให้จิตเศร้าหมอง ซึ่งโดยปกติแล้ว จิตของคนเรามีธรรมชาติที่ประภัสสร คือผ่องใส แต่ที่มาขุ่นมัวไป เพราะกิเลสที่จรมา ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า “ปกสามีห กิกขเว จิตต. อุปกัถลิกฐฯ แปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย จิตนี้มีธรรมชาติประภัสสร แต่จิตนี้ เศร้าหมองไปเพราะกิเลสทั้งหลายที่จรมา”

กิเลสที่จรเข้ามาทำจิตให้เศร้าหมองนี้ ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “อาคันตุกะ กิเลส” อาคันตุกะ แปลว่า “ผู้จร ผู้มาเยี่ยมเยียน” เหมือนกับแขกที่มาเยี่ยมที่บ้านเรา เราเรียกว่า “อาคันตุกะ” แต่อาคันตุกะกิเลสที่มาเยี่ยมนี้ เมื่อจรเข้ามาแล้ว ก็จะทำให้จิตใจให้เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส และกั้นจิตมิให้บรรลุความดี เรียกว่า “นิวรณ์”

นิวรณ์ แปลว่า “เครื่องกั้น เครื่องกั้น หรือเครื่องขัดขวาง” คือ กั้น กั้น หรือขัดขวางไม่ให้ประสบความสำเร็จ ไม่ให้เราทำสมาธิได้ผล ไม่ให้เราได้รับความสุข

นิเวศ 5 อย่าง คือ

1. กามฉันทะ ความรักใคร่ในกามสุข อันได้แก่การไปคิดในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส
2. พยาบาท ความปองร้าย ความอาฆาต เบียดเบียน
3. ถีนมิทธะ ความมีใจหดหู่ เศร้าหมอง เบื่อหน่าย ง่วงเหงาหาวนอนไม่สดชื่น เกิดความท้อแท้และเกียจคร้าน
4. อุทธัจจกุกกุกจะ ความมีใจคิดมากฟุ้งซ่าน รำคาญ
5. วิจิกิจฉาความเป็นผู้ชอบลึงเลสงสัยอยู่เรื่อยไป หาข้อยุติไม่ได้ในแนวทางปฏิบัติ การที่จะทำสมาธิให้ได้ผล ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ถึงต้นเหตุของนิเวศทั้ง 5 ข้อนั้นเสียก่อน ดูดังแพทย์ที่ต้องรู้ถึงสมุฏฐานของโรคเสียก่อน จึงจะรักษาโรคได้ฉนั้น พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงเหตุเกิดนิเวศ 5 ประการ คือ

1. สุภณิมิต คือ ความรักสวรั้งาม เป็นเหตุเกิดกามฉันทะ
2. ปฏิกณิมิต กระทบกระถ่างแห่งจิต เป็นเหตุให้เกิดพยาบาท
3. อรติ ความไม่พอใจ ดันทิ ความเกียจคร้าน วิชัมภิกา ความอ่อนเพลีย ความเกียจคร้าน ภัตตะสัมมทะ การเมาอาหาร เจตโสสันตัง การที่จิตหดหู่ทั้ง 5 ประการ นี้เป็นเหตุให้เกิดถีนมิทธะ

4. เจตโส อวุปสมะ การที่ใจไม่สงบ เป็นเหตุเกิดอุทธัจจกุกกุกจะ
5. อโยนิโสมนสิการ การไม่ทำใจโดยแยบคาย เป็นเหตุเกิดวิจิกิจฉา

เหตุเกิดนิเวศแต่ละข้อ ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นชัดว่า การที่คนเรามีความทุกข์ เกิดความวุ่นวายใจในวันหนึ่ง ๆ นั้นเป็นเพราะนิเวศหนึ่งใน 5 ประการเกิดขึ้นในใจแต่นิเวศทั้ง 5 ประการนี้ ไม่อาจจะเกิดพร้อมกันได้ในขณะที่เดียวกัน แต่จะเกิดขึ้นทีละอย่าง ๆ เพราะจิตมีความสามารถที่จะรับอารมณ์ได้เพียงครั้งละ หนึ่งอย่างเท่านั้น ผู้ประพฤติปฏิบัติ จึงควรจะได้หยาบคาย ความรู้ในเรื่องนี้ นำไปใช้ให้เกิดคุณ เกิดประโยชน์ในการฝึกสติเพราะตามธรรมดาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องตกอยู่ใต้กฎของไตรลักษณ์ คือ ทุกขัง คือ ไม่สามารถตั้งอยู่ได้ตลอดไป อนิจจัง เป็นสิ่งไม่เที่ยงแท้แน่นอนต้องเปลี่ยนแปลงไป และอนัตตา เป็นของสูญ ไม่สามารถยึดถือเป็นจริงเป็นจังได้ทั้งสิ้น ดังนั้นในการเกิดทุกข์ขึ้นแต่ละคราว ทุกข์นั้นจะไม่สามารถตั้งอยู่ได้ตลอดไป ย่อมเป็นไปตามกฎแห่งไตรลักษณ์นี้ ผู้มีปัญญาจึงควรได้กำหนดรู้ทุกข์นั้นและเมื่อทุกข์นั้นดับไป ก็พึงมีสติทำให้เกิดการคิดสืบทอดเป็นลูกโซ่ผูกพันกันไปมิสิ้นสุด จนบางครั้งตกเป็นทาสของอารมณ์ถึงกับยิงตัวตายไปก็มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีลิขสิทธิ์เป็นของตนเอง และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีใครนำไปใช้ กลิ่น รส จิตติดอยู่กับสุขนั้น พระพุทธองค์ทรงแสดงเหตุไว้ในคัมภีร์มหานิทเทสว่า “ดูก่อนเข้ากาม

ฉันทะ เรารู้ต้นเค้าของเจ้าแล้วว่า เจ้าเกิดจากความดำริ เราจักไม่ดำริถึงเจ้าอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ เจ้าจักไม่มีแก่เราอีกต่อไป”

นี่คือพระพุทธพจน์ที่ยืนยันว่า กามฉันทะ นั้นเกิดจากการดำริ ถ้าเราไม่ต้องการให้ กามฉันทะเกิดขึ้น ก็อย่าดำริในเรื่องที่เป็นสுகนิमित อันหมายถึง การกำหนดในรูป รส กลิ่น เสียง และ สัมผัสว่า ดี ว่าสวย ว่างาม เพราะเป็นเหตุให้เกิดความรัก ความใคร่ จิตใจใฝ่แสวงหาความสุขสนุก เพลิดเพลินมาให้แก่ร่างกายจิตใจ ซึ่งยากแก่การเสอนสนองให้เพียงพอได้

เหตุเกิดของนิเวศน์ข้อพยาบาท คือ ปฏิกุณนิमित คือ การกระทบกระทั่งของจิต เพราะจิตของคนบางคนเป็นเสมือนใจที่มีแผล ถ้าใครมากระทบกระทั่งสะกิดเข้าหน่อยหนึ่ง ก็จะมี รู้สึกเจ็บหรือเสียวแปลบ จิตของคนเราที่ถูกพยาบาทเข้าครอบงำก็เหมือนกัน เมื่อถูกกระทบเข้าแม้ จากความคิดของตนเอง ก็จะมีรู้สึกไม่พอใจ เกิดความโกรธหรือพยาบาทขึ้น

เหตุเกิดของถีนมิททะ มี 5 ชนิด คือ

1. อรติ ความไม่ยินดี คือ ไม่ยินดีในการทำงานหรือในการประพฤติปฏิบัติ เมื่อเกิดความไม่ยินดี ความไม่พอใจก็เกิดขึ้น ใจก็ท้อ ดอย ไม่อยากทำงานเป็นเหตุให้หวัง เป็นเหตุให้ ท้อแท้
2. ตันทิ ความเกียจคร้าน ทำให้เกิดการท้อแท้ ท้อดอย ไม่อยากทำงาน ไม่อยาก ประพฤติ ปฏิบัติ
3. วิชัยภิกขา ความอ่อนเพลีย การบิดกายเกียจคร้าน คือ เมื่อความอ่อนเพลียเกิดขึ้น บางคน ก็บิดกาย แสดงถึงความเกียจคร้าน เกิดการซึมเซา
4. ภัตตสัมมทะ การเมาอาหาร ปกติอาหารถ้าใครบริโภคเข้าไปมาก มักจะทำให้ ร่างกาย่วงซึมได้ ดังนั้น จึงให้รู้จักบริโภคอาหารแต่พอประมาณ เพื่อมิให้เกิดถีนมิททะขึ้น หรือ ไม่ให้ทำสมาธิในขณะที่กำลังอิ่มอาหาร
5. เจตโส สิ้นคิดตั้ง การที่จิตใจหดหู่ ไม่ชื่นบาน เบิกบาน มีอาการซึมหน้าตาไม่ แฉ่มชื่นอาจเพราะความผิดหวังในชีวิต ทำให้หมดกำลังใจ

เหตุเกิดอุทธัจจกุกกุจจะ คือ ความฟุ้งซ่านรำคาญ ได้แก่ ความตกใจกลัวมีความหวาดเสียว มีความกังวล ผิดหวัง มีความสะเทือนใจ

เหตุเกิดวิกิจจณา คือ ความลึกลงสยหายข้อยึดใจไม่ได้ มีสาเหตุเพราะการไม่ ใช้ปัญญาพิจารณาสภาพธรรม หรือสภาพความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลาย และเมื่อไม่เข้าใจสิ่งใด ก็ไม่ได้ติดตามท่านผู้รู้ ทั้งตนเองก็ไม่ยอมพิจารณาเหตุผลตามความเป็นจริงเป็นเหตุให้เกิดสงสัย ย่อมจะ ขัดขวางการทำสมาธิ เพราะมีความลึกลงสยหายในข้อปฏิบัติ

เมื่อผู้ปฏิบัติศึกษาได้เข้าใจเหตุเกิดของนิเวศน์ทั้ง 5 ประการ แต่ละข้อนี้แล้วว่ามี ต้นเหตุมาจากอะไร แล้วพยายามตัดต้นเหตุเหล่านั้นเสีย นิเวศน์จะเกิดขึ้นครอบงำจิตใจได้ยาก ใน

คัมภีร์ปัญญาจนินบาท อังคุตตะนิกาย พระพุทธเจ้าทรงแสดงเหตุที่ทำให้นิเวศน์ดับว่ามีลักษณะ 5 ประการ คือ

1. อสุกนิमित การกำหนดว่าไม่งาม ไม่น่ารัก ไม่น่าใคร เป็นเหตุให้กามฉันทะดับ
2. เมตตาเจ โทวิมุตติ การที่จิตมีเมตตาเป็นเหตุให้พยาบาทดับ
3. วิริยะ ความเพียร เป็นเหตุให้ฉันทะ ความท้อแท้ดับ
4. เจตโส วูปสมะ การสงบ เป็นเหตุให้อุทธัจจกุกกุกจะ ความฟุ้งซ่านรำคาญดับ
5. โยนิโสมนสิการ การกระทำใจไว้โดยแยบคายเป็นเหตุให้ วิจิกิจฉา ความลังเล

สงสัย

2.4.2.3 ปัญญา

ปัญญาสิกขา คือ การศึกษา ปัญญา หมายถึง ศึกษาเพื่อให้เจริญปัญญา โดยศึกษา ด้วยการเรียน การคิด การทำ

ปัญญาที่เกิดจากการเรียนเรียกว่า สุตามัยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิดเรียกว่าจินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการกระทำ เรียกว่าภาวนามัยปัญญา

ปัญญาที่จะต้องนำไปใช้สำหรับชีวิตโดยตรงนั้น คือ ปัญญาที่สามารถใช้ช่วยตนได้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแก่ชีวิต คือ สามารถใช้ปัญญาแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ทำความสวัสดิ์ให้เกิดขึ้นแก่ตนและผู้อื่น ซึ่งกล่าวโดยทั่วไปได้แก่ ความฉลาดที่มีลักษณะ 3 อย่าง คือ

1. ความฉลาดรู้ในทางเจริญ คือ รู้ว่าอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลในทางเจริญเรียกว่า อายโกศล
2. ความฉลาดรู้ในทางเสื่อม คือ รู้ว่าอะไรเป็นเหตุ เป็นผล ในทางเสื่อมเรียกว่า อุปายโกศล
3. ความฉลาดรู้ในอุบาย คือ วิธีนำตนเข้าไปสู่ทางเจริญ รอดพ้นจากความเสื่อม เรียกว่า อุปายโกศล (สมเด็จพระญาณสังวร.2534)

พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ถ้าเกิดกิเลสขึ้นในจิต เราต้องรู้จักกิเลสขึ้นจริง ไม่ต้องคำนวณแล้วก็รู้ว่าปฏิบัติอย่างไรออกมาจากการมีกิเลสอยู่ หรือต้องรู้จักมองเห็น เช่น มองกายของคนว่าเนื้อหนังเป็นอนิจจัง เปลี่ยนแปลง ต้องรู้โดยไม่ต้องคำนวณ จะเห็นว่าปัญญาสิกขาเป็นการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามภาวะที่เป็นจริง โดยการมองเห็นอย่างนั้นจริง ๆ ไม่ใช่การคาดคำนวณเอาเอง แล้วกำหนดหลักความประพฤติกุศลของตนให้ดำรงความดี ไม่เป็นภัยต่อตนเองและผู้อื่น (กาญจนนา เนาวรังษี. 2536 : 16-17)

เอกสารนิพนธ์ที่กล่าวถึงเรื่องปัญญาในชั้นงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งปัญญาที่กล่าวถึงในที่นี้ เป็นปัญญาที่มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่ใช่ปัญญาที่มุ่งแต่

ปัญญา คือ ความรู้ทั่ว (Wisdom Intelligence) คุณลักษณะที่เรียกว่า ปัญญา ตามพระธรรมของพระพุทธศาสนา มีข้อสังเกต คือปัญญา หมายถึง ความรู้อันเป็นแสงสว่างแห่งจิตที่เรียกกันว่ารู้ทั่ว เพราะหมายถึงเมื่อรู้สิ่งใดก็รู้ทั่วทุกแห่ง คือ รู้เสื่อม (รู้เสีย) รู้เจริญ (รู้ได้) และรู้ทั้ง

ได้ ทั้งเสียตรงกับที่เราพูดกันว่า รัฐบาลบุญคุณ หรือรู้ผิดชอบชั่วดี ปัญญาต่างจากสัญญา คือสัญญา หมายถึง ความจำ เช่น ท่องจำไว้เรียกว่าสัญญา ส่วนปัญญา หมายถึงการย่อยความจำ เช่นคนที่ท่องจำไว้ว่า การฆ่าสัตว์เป็นบาป แต่ใจจริงอาจไม่เห็นว่าเป็นบาปก็ได้ เขาก็ยังฆ่าสัตว์ได้อยู่ แต่ถ้าผู้นั้นพิจารณาจนเห็นแจ้งแก่ใจจริงแล้วว่าบาปแน่ โดยไม่จำเป็นต้องเชื่อผู้อื่นอีกแล้วเรียกว่า ปัญญา ถ้าถึงขั้นนี้แล้วเขาจะไม่กล้าฆ่าสัตว์เอง วิชาความรู้ที่นักเรียนท่องจำไว้จนสอบได้นั้น อาจเป็นเพียงสัญญาก็ได้ คือ คนรู้มาก ไม่ใช่จะได้ปัญญามากทุกคน

ปัญญา 2 ปัญญาสองอย่าง คือ โลกีย์ปัญญา ปัญญาชั้นโลกีย์ คือฉลาดในการบริหารชีวิตเชิงสามัญชน

โลกุตระปัญญา ปัญญาชั้นโลกุตระ คือความฉลาดรอบรู้ใน กองสังขาร

ปัญญาจักขุ ดวงตาปัญญา

ปัญญาวิมุติ ความหลุดพ้นด้วยปัญญา การหลุดพ้นจากทุกข์ (บรรลุนิพพาน) อาจเกิดขึ้นได้ สองทางคือ เจโตวิมุติ หลุดพ้นด้วยการฝึกจิตโดยตรงกับ ปัญญาวิมุติ หลุดพ้นด้วยการอบรมปัญญาจนแก่กล้า (ปิ่น มุฑกัณฑ์. 2534 : 183)

นุรฎุซัย จงกลมณี (2529 : 15) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 124 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านศีลอยู่ในระดับดี ด้านสมาธิ และด้านปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานบริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา เนาวรังษี (2536 : 13) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาด้วยวิธีสอนแบบไตรสิกขา ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533-2535 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การสอนด้วยวิธีสอนแบบไตรสิกขามุ่งไปพัฒนาที่จิตใจเป็นเป้าหมายแรก แล้วจึงให้เนื้อหาที่ใช้วิธีสอนโดยการทำแผนผังสรุปการสอนให้นักศึกษาทราบ ถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาอย่างรวดเร็ว และยังพบว่านักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนามากกว่าการบรรยายตามปกติ มีความสนใจพุทธศาสนามากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธศาสนาดีขึ้น แต่ก็มีข้อจำกัดในการสอน คือ ครูผู้สอนต้องเข้าใจวิธีสอนแบบไตรสิกขา นักศึกษาต้องมีวินัย และสถานที่ต้องการความสงบมากจึงจะสัมฤทธิ์ผล

เอกชัย คະชาวงค์ (2538 : 12) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 295 คน พบว่า ผลการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับดี ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4.3 หลักธรรมในไตรสิกขา

อริยสัจ 4 (ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ)

1. ทุกข์ ความทุกข์ สภาพที่ทนได้ยาก สภาวะที่บีบคั้น ขัดแย้ง บกพร่อง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่ให้ความพึงพอใจแท้จริงได้แก่ชาติ ชรา มรณะ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ความปรารถนาไม่สมหวัง โดยย่อว่าอุปาทานชั้น 5 เป็นทุกข์

2. สมุทัย เหตุเกิดแห่งทุกข์ สาเหตุให้ทุกข์เกิด ได้แก่ ตัณหา 3 คือ กามตัณหา ภวตัณหา และ วิภวตัณหา

3. นิโรธ ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่เกิดตัณหา ดับสิ้นไป ภาวะที่เข้าถึง เมื่อกำจัดอวิชชา ล้ำรอดตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกข้อม ไม่ติดข้อง หลุดพ้น สงบปลอดโปร่ง เป็นอิสระ คือ นิพพาน

4. มรรค มืองค์ 8 หรือ อัญจังกติมรรค เรียกเต็มว่า อริยอัญจังกติมรรค แปลว่า ทางมืองค์ แปลประการอันประเสริฐ องค์ 8 ของมรรคมีดังนี้

1) สัมมาทิฐิ เห็นชอบ ได้แก่ ความรู้ อริยสัจ 4 หรือไตรลักษณ์ หรือ รู้ อกุศล และ อกุศลมูล กับกุศล และกุศลมูล หรือเห็นปฏิจสมุปบาท

2) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ ได้แก่ เนกขัมมสังกัปปิ อพยาบาทสังกัปปิ อวิหิงสาสังกัปปิ

3) สัมมาวาจาชอบ เจรจาชอบ ได้แก่ วชิ สุจริต 4

4) สัมมากัมมันตะ กระทำชอบ ได้แก่ กายสุจริต 3

5) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ได้แก่ เว้นมิถนาชีพประกอบสัมมาชีพ

6) สัมมาวายามะ พยายามชอบ ได้แก่ ปธาน หรือสัมมัปปธาน 4

7) สัมมาสติ ระลึกชอบ ได้แก่ สติปัญญา

8) สัมมาสมาธิ ตั้งจิตมั่นชอบ ได้แก่ ฌาน 4

องค์ 8 ของมรรค จัดเข้าในธรรมชั้น 3 ข้อต้น คือ ข้อ 3-4-5 เป็นศีล ข้อ 6-7-8 เป็นสมาธิ ข้อ 1-2 เป็นปัญญา

มรรคมืองค์ 8 นี้ ได้ชื่อว่ามัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า ทางสายกลาง เพราะเป็นข้อปฏิบัติอันพอที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายแห่งความหลุดพ้นเป็นอิสระ ดับทุกข์ปลอดปัญหา ไม่ติดข้อง ในที่สุดทั้งสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค และ อตถิลมถานูโยค (ประยุทธ์ ปยุตโต.2528:251-252)

สังคหัตถุ 4 คือ การปฏิบัติตามการสงเคราะห์ หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และนักบริหารจะสามารถผูกใจเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ ถ้ามีสังคหัตถุ 4 ประการ คือ

1. ทาน หมายถึง การให้นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา การให้ทานจะช่วยผูกใจคนอื่นไว้ได้ นักบริหารอาจให้ทานได้ 3 วิธี คือ

1.1 อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเฉพาะการให้เพื่อผูกใจนี้สำคัญมาก ในยามที่เขาคดค้ำหรือมีความเดือดร้อน การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือนก็จัดเข้าในอามิสทาน

1.2 วิทยาทาน หรือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงาน ที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากร หรือส่งไปศึกษาและดูงาน

1.3 อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานหรือล่วงเกินซึ่งกันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูงนั่นคือ ได้มิตรภาพกลับคืนมาและมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง

2. ปิยวาจา หมายถึง การพูดด้วยคำไพเราะอ่อนหวาน (วจีไพเราะ) นักบริหารที่ดีจะรู้จักผูกใจคนด้วยถ้อยคำพูดอ่อนหวาน ถ้าพูดหยาบกระด้างผูกใจใครไม่ได้ ตามปกติคนเราจะมัดสิ่งของต้องใช้ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ในทำนองเดียวกันเราจะมัดใจคนได้ก็ด้วยคำอ่อนหวาน

3. อัถตจริยา หมายถึง การทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ตรงกับคำพังเพยที่ว่า “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย บั้นวัวบั้นควายให้ลูกท่านเล่น” นักบริหารทำอัถตจริยาได้หลายวิธี เช่น บริการช่วยเหลือยามเขาป่วยไข้ หรือเป็นประธานในงานพิธีของผู้ใต้บังคับบัญชา

4. สمانัตตดา หมายถึง การวางตัวสมน้ำสมเนื้อ (วางตนพอดี) เมื่อนักบริหารไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงานทั้งหลาย เขาจึงจะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาได้ นั่นถือคติว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข” นักบริหารต้องกล้ารับผิดชอบในผลการตัดสินใจของตน ถ้าผลเสียตกมาถึงผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง

เมื่อนักบริหารมีสังคหวัตถุทั้ง 4 ประการ คือ โอบอ้อม อารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน และวางตนพอดี เขามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถผูกใจคนไว้ได้ แต่สังคหวัตถุเหล่านี้ เป็นเรื่องพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมาเพื่อให้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นมาโดยไม่ต้องฝืนใจ นักบริหารต้องมี พรหมวิหารธรรม: คือ ธรรมสำหรับ ผู้ใหญ่ 4 ประการ ได้แก่

1. เมตตา ได้แก่ ความรักความหวังดีที่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข นักบริหารต้องมีความรัก และความหวังดีแก่เพื่อนร่วมงาน ความรักจะเกิดได้ถ้านักบริหารรู้จักมองแง่ดี หรือส่วนที่ดีของเพื่อนร่วมงาน ถ้าพบส่วนเสียในตัวเขา นักบริหารต้องรู้จักมองข้ามและให้อภัย เมื่อพบส่วนดีก็จดจำไว้เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา ดังนั้นเมตตาหรือความรักจึงเกิดจากอารมณ์มองแง่ดีของคนอื่น

2. **กรุณา** คือ ความสงสารเห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ เมื่อเพื่อนร่วมงาน ประสบเคราะห์กรรม นักบริหารต้องมีความสงสารห่วงใยและคิดหาทางช่วยให้เขาพ้นทุกข์นั้น ความสงสารจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักบริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของผู้อื่น

กรุณาต่างจากเมตตาตรงที่ว่า กรุณาเกิดขึ้นเมื่อมอง จุดด้อย ของคนอื่น ส่วนเมตตาเกิดขึ้นเมื่อมองจุดดีของเขา เช่นเราเห็นเด็กน้อยหน้าตาน่ารักเดินมา เรามีจิตเมตตาเขาเมื่อเด็กนั้น หกล้มปากแตกเรามีจิตกรุณาเขา

3. **มุทิตา** คือ ความรู้สึกพลอยชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่น ได้มีความสุข นักบริหารต้องส่งเสริมให้คนทำงาน มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น โดยไม่กลัวว่าลูกน้อง จะขึ้นมาทาบรัศมีเขา ไม่กีดกันใคร แต่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ทำงานแสดงความสามารถเต็มที่ และพลอยชื่นชมยินดีในความก้าวหน้าของคนร่วมงาน มุทิตาจะทำลายความริษยาในใจนักบริหาร ถ้านักบริหารมีจิตริษยาลูกน้องเสียแล้ว ลูกน้องจะรับรู้ความริษยานั้นและไม่ทุ่มเทงานให้

4. **อุเบกขา** คือ ความรู้สึกวางเฉยเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างคนใดคนหนึ่ง นั่น คือ มีความยุติธรรมในการให้รางวัลและลงโทษ ข้อสำคัญก็คือนักบริหารต้องรู้เท่าทันคนร่วมงานทุกคน นักบริหารที่ไม่รู้เท่าทันสถานการณ์อาจจะวางเฉยได้เหมือนกัน แต่การวางเฉยเช่นนั้นเรียกว่า “อัญญาอุเบกขา” คือการวางเฉยเพราะ ไร้ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ดี

นักบริหารต้องวางเฉยด้วยปัญญา คือ มีอุเบกขาอย่างรู้เท่าทันคน เมื่อทุกคน ทำงานในหน้าที่อย่างขยันขันแข็ง นักบริหารก็มองดูพวกเขาเฉยๆ ถึงคราวให้บำเหน็จรางวัลก็ เฉลี่ยให้แก่ทุกคนอย่างถ้วนหน้า ถ้ามีการทะเลาะเบาะแว้งเกิดขึ้น นักบริหารต้องลงไปห้ามทัพทันที และจัดการลงโทษคนผิดตามความเหมาะสม นักบริหารต้องไม่นั่งดูลูกน้องทะเลาะกันแล้วเอาตัว รอดคนเดียว

2.5 โครงสร้างและขอบข่ายงานกรมอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรม อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2535 มีดังต่อไปนี้ (กรมอาชีวศึกษา.2536:55)

1. จัดและส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพในระดับประกาศนียบัตรและหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรพิเศษ
2. ปฏิบัติราชการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่ กระทรวงมอบหมายหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส การแบ่งส่วนราชการงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีก การแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ ครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองคลัง

3. กองการเจ้าหน้าที่
4. กองบริการเครื่องจักรกล
5. กองแผนงาน
6. กองวิทยาลัยเกษตรกรรม
7. กองวิทยาลัยเทคนิค
8. กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
9. กองออกแบบและก่อสร้าง
10. สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา
11. หน่วยศึกษานิเทศก์
12. กองการศึกษาอาชีพ เป็นการแบ่งส่วนราชการภายใน

2.5.1 อำนาจหน้าที่กองการศึกษาอาชีพ

กองการศึกษาอาชีพ เป็นการแบ่งส่วนราชการภายในกรมอาชีวศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ (อ้าง ในคิลก สุขเกษม.2543:30-38)

2.5.1.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ประเภทหลักสูตรพิเศษ

2.5.1.2 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2.5.2 ประวัติและความเป็นมาวิทยาลัยสารพัดช่าง

กองการศึกษาอาชีพเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2533 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยโอนสถานศึกษาประเภทโรงเรียนสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ และศูนย์ฝึกวิชาชีพ จากกองวิทยาลัยอาชีวศึกษามาสังกัด และได้ยกฐานะสถานศึกษาเป็นวิทยาลัยสารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพ มาจนถึงปัจจุบัน (กองการศึกษาอาชีพ.2539:1-10)

2.5.2.1 ประวัติวิทยาลัยสารพัดช่าง

การอาชีวศึกษาในประเทศไทยในระยะแรก เริ่มขึ้นเป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในสมัยนั้นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ซึ่งเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ได้พิจารณาเห็นว่าการเรียนวิชาสามัญอย่างเดียวนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอต่อประชาชน ที่กำลังได้รับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นเป็นเพราะว่าประเทศไทยเริ่มรับเอาอารยธรรมตะวันตก เช่น การศึกษา การทหาร การสื่อสาร เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เสนอโครงการให้มีการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชน ในปี พ.ศ.2455 โครงการแนะแนวทางด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนจึงเริ่มขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมจูงใจให้ประชาชนสนใจวิชาชีพ รัฐบาลได้จัดงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

กรมอาชีวศึกษาได้เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยได้จัดการศึกษาด้านวิชาชีพขึ้น 5 ประเภทวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะในระบบโรงเรียนเปิดดำเนินการสอนหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้
 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
 - ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)
 - ประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.)
2. ลักษณะการศึกษาด้านวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เปิดดำเนินการจัดการศึกษาในด้านการให้บริการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน ได้แก่
 - หลักสูตรวิชาชีพ
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.)
 - หลักสูตรวิชาชีพสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการฝึกอบรมวิชาชีพ
 - เป็นศูนย์กลางทางวิชาการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน ท้องถิ่น
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรต่าง ๆ เฉพาะที่กรมอาชีวศึกษากำหนด หรือมอบหมายให้ดำเนินการเป็นหน้าที่รอง

2.5.2.2 ความเป็นมาของวิทยาลัยสารพัดช่าง

เมื่อรัฐได้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ก็เพื่อมุ่งหวังให้บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน มีโอกาสศึกษาทางด้านวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โดยไม่จำกัดความรู้ เพศ อายุ และสถานภาพทางการสมรส ให้สามารถนำความรู้ความสามารถจากการฝึกฝนไปประกอบอาชีพได้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาด้านวิชาชีพปัจจุบันได้รับความนิยมจากประชาชนโดยทั่วไป จึงมีหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนเป็นจำนวนมากที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นขึ้น

ปรัชญาและนโยบายการอาชีวศึกษาระยะสั้น ระบุว่า วิชาชีพเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานปี แต่อาจสอนได้ระยะเวลาสั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายแต่เพียงเล็กน้อย ถ้าได้ตัดวิชาสามัญหรือสัมพันธต่าง ๆ รวมทั้งส่วนที่ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพนั้น ๆ ออกไป ผู้เรียนก็ไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูง เพียงแต่อ่านออกเขียนได้ ก็สามารถเรียนรู้และนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในอาชีพนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี และมีนโยบาย

ว่า การศึกษาแบบโรงเรียนสารพัดช่าง (อาชีวศึกษาระยะสั้น) เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ประเภทวิชาชีพ การฝึกอบรมระยะสั้น ๆ เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วๆ ไป ได้พัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ในระดับถึงผู้ชำนาญงาน เพื่อเตรียมคนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และช่วยคนว่างงานให้ออกไปประกอบอาชีพได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเสียเวลาน้อยและค่าใช้จ่ายต่ำ เพื่อบุคคลจะได้นำเอาทักษะและความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนเจตคติเหล่านั้นไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในงานอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในงานอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งไปยังผู้ที่ยังไม่เคยศึกษาวิชาชีพมาก่อน ได้มีโอกาสศึกษา และฝึกฝนจนไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความสนใจของตน ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วก็จะ ได้ศึกษาและฝึกฝนจนไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความสนใจของตน ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วก็จะ ได้ศึกษาและฝึกฝนหาความชำนาญเพิ่มเติม เป็นการยกระดับมาตรฐานฝีมือให้สูงขึ้น เพื่อปฏิบัติงานอาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ถึงแม้ผู้เรียนจะเป็นบุคคลพิการ แต่ความพิการไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนในแต่ละวิชาชีพที่สมัครเรียนและรวมถึงกำหนดเวลา ไม่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญอีกด้วยทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน มีโอกาสศึกษาความรู้ในด้านวิชาชีพได้ตามความประสงค์ และจะเน้นในความสามารถในการนำความรู้และทักษะในอาชีพที่ได้รับ ไปประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษานี้จะมีลักษณะพิเศษเน้นความสามารถหรือทักษะเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่า และมีคุณภาพชีวิตในสังคมได้อย่างดีและมีความสุข จะแตกต่างไปจากหน่วยงานอื่นที่เน้นการศึกษาประเภทนี้ เพื่อให้มีความรู้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยสิ้นเชิงเท่านั้น

ประวัติโรงเรียนสารพัดช่าง “งานการศึกษาอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้นเป็นการศึกษาที่ช่วยให้ประชากรในท้องถิ่นต่าง ๆ มีอาชีพทำมาหากิจ ใช้แรงงานให้เป็นประโยชน์ ช่วยประเทศในด้านพัฒนาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาสังคมอันเกิดจากการไร้อาชีพ และว่างงานของประชากร ตลอดจนสร้างสรรค์เสริมประชากร ที่ประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพใหม่ ตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินงานในด้านนี้ขึ้น เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2502 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนการช่างวัดทองธรรมชาติขึ้นที่ถนนเชียงใหม่ อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี เป็นโรงเรียนสารพัดช่างที่ดำเนินการสอนการอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้น สังกัดกองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา เป็นแห่งแรก และเปิดทำการสอนอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะมาตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา โดยกำหนดหลักสูตร 6 เดือน (ในเวลา 180 หรือ 300 ชั่วโมง) และในปี พ.ศ. 2503-2504 ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างสี่พระยาและโรงเรียนสารพัดช่างพระนครตามลำดับ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรระยะเวลา 5 เดือน และมีการสอนภาคฤดูร้อนระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน แต่ภายหลังได้เปลี่ยนแปลง

หลักสูตรมาใช้หลักสูตร 225 ชั่วโมง (ระยะเวลาเรียนประมาณ 3 เดือนครึ่ง) โดยรับสมัครนักศึกษาประเภทไม่จำกัดความรู้พื้นฐานมาตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้วางโครงการขยายการผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยรับนักเรียนที่มีพื้นฐานรู้ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 4 ขึ้นไป แต่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาแห่งอื่นใด ได้มอบให้กองส่งเสริม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการด้วยการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างในเขตจังหวัดพระนคร และธนบุรี ส่วนในต่างจังหวัด ได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ขึ้น เพื่อเดินทางไปฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ

ดังนั้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2503 ได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยแรกที่จังหวัดชุมพร เพื่อปฏิบัติการในท้องถิ่นต่าง ๆ 16 แห่งในเขต 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นราธิวาส และยะลา

ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2506 ได้เปิดหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยที่ 2 ขึ้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี

ในปี พ.ศ. 2509 กองส่งเสริมอาชีพกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูซอแมแห่งสหรัฐอเมริกา ในการจัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ตามโครงการศึกษาชนบท เพื่อผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยองค์การยูซอแมแห่งสหรัฐอเมริกาโดยเป็นผู้จัดหายานพาหนะ วัสดุ ครุภัณฑ์การศึกษา อุปกรณ์การศึกษา พร้อมทั้งให้ทุนการศึกษาและดูงานแก่ครูภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ให้ที่ปรึกษาในด้านหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการ 1 คน ต่อมาในปี พ.ศ.2512 มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย ภาคใต้ 6 หน่วย ภาคกลาง 1 หน่วย รวม 27 หน่วย และในปี พ.ศ. 2513, 2514 และ 2515 จะเปิดเพิ่มปีละ 9 หน่วย รวม 54 หน่วย ในปี พ.ศ. 2515 เนื่องจากการปฏิบัติงานของหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 ได้รับความสนใจจากประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างมาก และสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายในการผลิตช่างฝีมือระดับปานกลางอย่างดียิ่ง รัฐบาลสหรัฐอเมริกาประจักษ์ต่อผลสำเร็จดังกล่าว จึงได้ร่วมกับกองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วางโครงการขยายจำนวนหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ จัดส่งครู พร้อมทั้งอุปกรณ์การศึกษา เดินทางไปให้การฝึกอบรมวิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่เด็กและผู้ใหญ่ที่ออกจากโรงเรียนแล้วให้สามารถทำงาน ประกอบอาชีพได้ วิชาที่เปิดสอนย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม ในอันที่จะเลือกประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ช่างโลหะ ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างโทรทัศน์และวิทยุ ช่างเชื่อม ช่างไม้ อาหาร ช่างตัดเสื้อ ช่างตัดผม และเสริมสวน เป็นต้น เมื่อวิชาชีพที่เปิดอบรมเป็นที่เพียงพอแก่ความต้องการในท้องถิ่นนั้นแล้ว หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ก็จะย้ายไปเปิดอบรมวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแห่งอื่นต่อไป

การศึกษาวิชาชีพนั้น ได้มีการขยายตัวอย่างมากมายและรวดเร็วตามภาวะความต้องการของประชาชนและสังคมซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักดีในเรื่องนี้ จึงได้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะขยายการศึกษาด้านวิชาชีพแต่ละสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาวิชาชีพ จำนวนไม่น้อยที่ไม่จำเป็นจะต้องใช้เวลานานเป็นปี ๆ แต่อาจจะทำการเรียนการสอนกันได้ระยะเวลาสั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย โดยที่ผู้เรียน ไม่ต้องเรียนวิชาสามัญหรือวิชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพนั้น ๆ และผู้เรียนไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูงนักเพียงอ่านออกเขียนได้ ก็สามารถเรียนวิชาชีพ และนำเอาความรู้เหล่านั้นไปประกอบอาชีพหรือปรับตัวเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในสาขาอาชีพนั้นได้เป็นอย่างดี

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นขึ้น ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นให้เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับกึ่งผู้ชำนาญ หรือผู้ชำนาญงานตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคลในการศึกษาวิชาชีพตามหลักการดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาได้มอบเป็นนโยบายให้ “โรงเรียนสารพัดช่าง” เป็นผู้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายดังกล่าว โดยมี การจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง หลังปี พ.ศ. 2504 ตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ. 2512 โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี

พ.ศ. 2513 โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่

พ.ศ. 2515 โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา

โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง โรงเรียนสารพัดช่างชลบุรี

พ.ศ. 2520 โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ

พ.ศ. 2522 โรงเรียนสารพัดช่างกาญจนบุรี

พ.ศ. 2523 โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา

พ.ศ. 2524 โรงเรียนสารพัดช่างกาฬสินธุ์ โรงเรียนสารพัดช่างนครพนม

โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง โรงเรียนสารพัดช่างศรีสะเกษ และ

โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส

พ.ศ. 2525 โรงเรียนสารพัดช่างพิจิตร

พ.ศ. 2527 โรงเรียนสารพัดช่างตรัง โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี

โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์และโรงเรียนสารพัดช่างเพชรบูรณ์

พ.ศ. 2527 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล ภายหลังปรับปรุงเป็นวิทยาลัยการ

อาชีพวังไกลกังวล เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2533

พ.ศ. 2529 โรงเรียนสารพัดช่างชัยภูมิ และโรงเรียนสารพัดช่างบริหาร-แจ่มใส

จังหวัดสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2530 โรงเรียนสารพัดช่างพัทลุง

พ.ศ. 2531 โรงเรียนสารพัดช่างนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2534 โรงเรียนสารพัดช่างลพบุรี

ในปี พ.ศ. 2514 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 ให้โอนโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ไปสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ส่วนโรงเรียนสารพัดช่างยังคงอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในปี พ.ศ.2515 ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษาใหม่ (ไม่มีกองส่งเสริมอาชีพ) โดยให้โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัด “กองโรงเรียน” จนถึง ปี พ.ศ. 2523 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษาอีก เป็นผลทำให้โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัด “กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา” จนกระทั่ง วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้ง “กองการศึกษาอาชีพ” สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและควบคุม ดูแล สถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น และหลักสูตรพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนสารพัดช่าง ศูนย์ฝึกวิชาชีพ และวิทยาลัยการอาชีพ ต่อมาในวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศปรับปรุง โรงเรียนสารพัดช่าง เป็น “วิทยาลัยสารพัดช่าง” และ ศูนย์ฝึกวิชาชีพ เป็น “วิทยาลัยการอาชีพ”

ในปี พ.ศ. 2533 กรมอาชีวศึกษาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มเติมจาก 225 ชั่วโมงเป็นหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ.2533 เป็นหลักสูตรประเภทที่มีเวลาเรียนหลากหลาย แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 6 – 225 ชั่วโมง แนวโน้มในทศวรรษหน้า วิทยาลัยสารพัดช่าง จะต้องเป็นองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพที่ภาระกิจหลักในการบริการ การศึกษาวิชาชีพในลักษณะหลักสูตรพระยะสั้นแบบค่อยขุด ในสาขาวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีชั้นสูง หลักสูตรต่อเนื่องเพื่อรับประกาศนียบัตร ปวช. ปวส. ปวท. และหลักสูตรอื่น ๆ ที่กรมอาชีวศึกษามอบหมาย เป็นการให้บริการศึกษาวิชาชีพที่ใช้เทคโนโลยีชั้นสูงแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ในการศึกษาทุกระดับ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร และพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและเพศ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ 9 แห่ง จำนวน 243 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ปีการศึกษา 2541

ที่	สถานศึกษา	ประชากร (คน)
1	วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา	13
2	วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส	38
3	วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร	17
4	วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช	23
5	วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง	40
6	วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา	49
7	วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี	18
8	วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต	8
9	วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง	40
	รวม	243

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา ในเรื่องไตรสิกขา โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา

2. สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) แต่ละคำถามมี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำ แก้ไขจากผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นก็ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

4.1 พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4.2 นายบุทธิชัย อุดมา ตำแหน่ง รองอธิบดีกรมศาสนา

4.3 ดร.วราพรธรรม น้อยสุวรรณ ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวิจัยและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

4.4 นายอำนาจ เต็มสงสัย ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา

4.5 นางปิยกาญจน์ สุขมาก ตำแหน่ง อาจารย์ 2 วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับครู อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้อาณาวิเคราะห์ด้วยวิธีการของ Cronbach ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์อัลฟา กำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.80 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 โดยมี ด้านศีล 0.96 ด้านสมาธิ 0.95 และด้านปัญญา 0.95
2. นำข้อเสนอแนะและข้อบกพร่องจากแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอขออนุญาตให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
2. นำหนังสือเสนอต่อกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วมาเสนอต่อกองการศึกษาอาชีพ ขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ 9 แห่ง
3. ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ในการนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น จำนวน 243 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 235 ชุด ได้ ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 232 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS /PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่เพื่อหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 นำคะแนนที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ โดยใช้ค่า ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบน

เบนมาตรฐาน (σ) การแปลความหมายของระดับตามเกณฑ์ ของประคอง กรรมสูตร (2529 : 77)
ต่อไปนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา มากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา มาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา ปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา น้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้อำนวยการมีพฤติกรรมการบริหารตามหลักไตรสิกขา น้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ พิจารณาจากระดับความคิดเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านศีล ด้านสมาธิ และด้านปัญญา โดยเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ

ตอนที่ 1 ผลของการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ในการทำงานอายุและระดับการศึกษา โดยเสนอในรูปแบบตารางดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของครู-อาจารย์จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์
ในการทำงานอายุ และระดับการศึกษา

สถานภาพ	N = 232	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	121	52.2
หญิง	111	47.8
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	117	50.4
10 ปีขึ้นไป	115	49.6
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	72	31.0
30 ปีขึ้นไป	160	69.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	219	94.4
สูงกว่าปริญญาตรี	13	5.6
รวม	232	100.0

ตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลส่วนตัวของครู-อาจารย์ เป็นเพศชาย จำนวน 121 คน 52.2 % เป็นเพศหญิง 111 คน 47.8 % ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 117 คน 50.4 % ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน 49.6 % อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 72 คน 31 % อายุ 30 ปีขึ้นไป 160 คน 69 % และระดับการศึกษา ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า 219 คน 94.4 % สูงกว่าปริญญาตรี 13 คน 5.6 %

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัย
สารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับความคิด
เห็น โดยแสดงในภาพรวมและในแต่ละด้าน (ตารางที่ 4.2-4.5) ไม่นอนญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ
พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง
กลุ่มภาคใต้ 3 ด้าน

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	N = 232		ลำดับ ที่	ระดับความ คิดเห็น
	μ	σ		
1. ด้านศีล	3.97	.67	1	มาก
2. ด้านสมาธิ	3.79	.72	2	มาก
3. ด้านปัญญา	3.78	.76	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.85	.67		มาก

ตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีค่าเฉลี่ย รวม 3.85 อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศีล มีค่าเฉลี่ย 3.97 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 ด้านสมาธิ มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2 และลำดับสุดท้าย คือด้านปัญญามีค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ด้านศีล

พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขา ด้านศีล	N = 232		ลำดับ ที่	ระดับความ คิดเห็น
	μ	σ		
1. รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท	3.83	.92	17	มาก
2. ยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยา	3.94	.80	11	มาก
3. ให้ความเมตตา กรุณา ปรานี ต่อผู้ได้บังคับบัญชา	3.89	.90	15	มาก
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นนิตย	3.95	.86	9	มาก
5. ไม่รับสินบนหรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว	3.93	.91	12	มาก
6. ไม่เป็นผู้มีนิสัยเห็นแก่ได้ เหาเปรียบผู้อื่น	3.99	.85	8	มาก
7. กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้น ไม่ถูกต้อง	2.75	1.03	20	มาก
8. ไม่ประพฤติดุคประเพณีทางด้านชู้สาว	4.01	.98	6	มาก
9. เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืน และแหล่งอบายมุข	3.76	1.01	19	มาก
10. เป็นผู้ให้ความรักความอบอุ่นต่อครอบครัว	3.92	.96	13	มาก
11. เป็นผู้ตรงต่อเวลา	4.09	.81	4	มาก
12. เป็นผู้รักษาคำพูด พูดจริงทำจริง	3.89	.93	14	มาก
13. พูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป	4.15	.76	3	มาก
14. ไม่ประพฤติดนเป็นคนที่เหี้ยมโหด	4.07	.88	5	มาก
15. ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว	4.44	.75	1	มาก
16. มีความประพฤติอยู่ในกรอบของศีล 5	3.85	.88	16	มาก
17. เป็นผู้ใช้เวลาให้ราชการเสมอ	4.01	.86	7	มาก
18. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.16	.76	2	มาก
19. เป็นผู้มีความละเอียดต่อการประพฤติดุค	3.95	.89	10	มาก
20. เป็นผู้ไม่เพ่งโทษหรือจับผิดผู้อื่น	3.80	.94	18	มาก
รวมเฉลี่ย	3.97	.67		มาก

ตารางที่ 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านศีล ของผู้อำนวยการ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีค่าเฉลี่ย รวม 3.97 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามลำดับ คือ ไม่ เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงาน และครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 4.44 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก และ ลำดับที่ 3 พูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อม ต่อบุคคล ทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด สามลำดับสุดท้าย คือ

กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 2.75 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 20 รองลงมา คือ เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืนและแหล่งอบายมุข มีค่าเฉลี่ย 3.76 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 19 และลำดับที่ 18 เป็นผู้ไม่ฟังโทษหรือจับผิดผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ด้านสมาธิ

พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขา ด้านสมาธิ	N = 232		ลำดับ ที่	ระดับความ คิดเห็น
	μ	σ		
1. อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่ตอบโต้อย่างขาดสติ	3.73	.89	8	มาก
2. มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรมความประพฤติ	3.78	.79	3	มาก
3. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเผชิญกับปัญหา	3.78	.91	4	มาก
4. รับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์อย่างตั้งใจ	3.75	.95	5	มาก
5. เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเป็นคนกลางตัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ	3.56	.95	10	มาก
6. ตั้งใจฟังคำชี้แจงงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและจับประเด็นได้ดี	3.73	.90	7	มาก
7. คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้อง ชัดเจน	3.67	.89	9	มาก
8. แม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในที่ประชุมก็รักษารมณ์ได้ ชี้แจงด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส	3.75	.89	6	มาก
9. เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน	4.11	.80	1	มาก
10. เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.06	.84	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.79	.72		มาก

ตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.79 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามลำดับ คือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 4.11 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.06 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 3 เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเผชิญกับปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดสามลำดับสุดท้าย คือ เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเป็นคนกลางตัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ มีค่าเฉลี่ย 3.56 อยู่ในระดับมากเป็นลำดับ 10 รองลงมา คือ คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 9 และลำดับที่ 8 อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่ตอบโต้อย่างขาดสติ มีค่าเฉลี่ย 3.73 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ด้านปัญญา

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านปัญญา	N = 232		ลำดับ ที่	ระดับความ คิดเห็น
	μ	σ		
1. รู้จักตนเอง ยอมรับความบกพร่องและหาวิธีการแก้ไข ข้อบกพร่องนั้น ๆ โดยไม่ตำหนิผู้อื่น	3.73	.85	7	มาก
2. มอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานตามความถนัด	3.69	.91	9	มาก
3. เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้าง	3.822	.94	4	มาก
4. ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการจะสืบหา ข้อเท็จจริงก่อนเสมอ	3.69	.89	8	มาก
5. เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้า และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อ แต่งตำรา	3.67	1.00	10	มาก
6. ไม่เชื่อเรื่องปาฏิหาริย์ หมอคู หรือ ทรงเจ้าเข้าผี	3.76	.94	6	มาก
7. ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นของคณะครู-อาจารย์ อย่างมีเหตุผล	3.77	.97	5	มาก
8. เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร หลักการและแผนงาน	3.88	.911	2	มาก
9. เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ	3.92	.88	1	มาก
10. เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน	3.86	.94	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.78	.76		มาก

ตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านปัญญาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.78 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามลำดับ คือ เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือเป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงานไม่ทำงานอย่างไรหลักการและแผนงาน มีค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก และลำดับ 3 เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย 3.86 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดสามลำดับสุดท้าย คือ เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้าและส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อ แต่งตำรา มีค่าเฉลี่ย 3.67 อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 10 รองลงมาคือ ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการจะสืบหาข้อเท็จจริงก่อนเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 9 และลำดับที่ 8 มอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานตามความถนัด มีค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงาน และเพศ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบในภาพรวมและในแต่ละด้านผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงาน

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ต่ำกว่า 10 ปี n = 117		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	10 ปีขึ้นไป n = 115		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. ด้านศีล	3.92	.69	1	มาก	4.02	.65	1	มาก
2. ด้านสมาธิ	3.79	.76	2	มาก	3.80	.68	2	มาก
3. ด้านปัญญา	3.79	.79	3	มาก	3.77	.73	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	.70		มาก	3.86	.64		มาก

ตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 3.86 สูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน แต่ด้านศีล ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ย 4.02 สูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 3.92 และเป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม ด้านสมาธิ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 3.80 สูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 3.79 ซึ่งเป็นลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ส่วนด้านปัญญา ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 3.79 เป็นลำดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ย 3.77 เป็นลำดับที่ 3

เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการสภาการศึกษา หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โทร. 0-2562-4444 หรือ 0-2562-4445

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงานด้านศีล

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ต่ำกว่า 10 ปี n = 117		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	10 ปีขึ้นไป n = 115		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. รู้จักให้อภัย ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท	3.78	.97	16	มาก	3.88	.87	17	มาก
2. ยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยา	3.88	.86	10	มาก	3.97	.78	14	มาก
3. ให้ความเมตตา กรุณา ปรานี ต่อผู้ได้บังคับบัญชา	3.81	.99	14	มาก	3.96	.79	15	มาก
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นนิสัย	3.85	.86	12	มาก	4.04	.84	8	มาก
5. ไม่รับสินบนหรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว	3.87	.88	11	มาก	3.98	.95	13	มาก
6. ไม่เป็นผู้มีนิสัยเห็นแก่ได้ เค้าเปรียบผู้อื่น	3.89	.86	9	มาก	4.09	.82	6	มาก
7. กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่ามีสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง	3.66	1.03	20	มาก	3.85	1.02	19	มาก
8. ไม่ประพฤติดีประเพณีทางด้านชู้สาว	3.94	1.01	7	มาก	4.08	.95	5	มาก
9. เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืน และแหล่งอบายมุข	3.72	1.02	18	มาก	3.80	1.01	20	มาก
10. เป็นผู้ให้ความรักความอบอุ่นต่อครอบครัว	3.74	1.00	17	มาก	4.11	.89	4	มาก
11. เป็นผู้ตรงต่อเวลา	4.12	.74	5	มาก	4.05	.87	7	มาก
12. เป็นผู้รักษาคำพูด พูดจริง ทำจริง	3.78	.98	15	มาก	4.00	.87	9	มาก
13. พุดจาไพเราะสุภาพอ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป	4.13	.76	4	มาก	4.16	.77	2	มาก
14. ไม่ประพฤติตนเป็นกษัตริย์เหี้ยมโหด	4.15	.86	3	มาก	3.99	.89	11	มาก
15. ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว	4.45	.71	1	มาก	4.42	.78	1	มาก
16. มีความประพฤติอยู่ในกรอบของศีล 5	3.82	.95	13	มาก	3.88	.80	18	มาก
17. เป็นผู้ใช้เวลาให้ราชการเสมอ	4.02	.86	6	มาก	3.99	.86	12	มาก
18. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.17	.76	2	มาก	4.15	.77	3	มาก
19. เป็นผู้มีความละเอียดต่อการประพฤติผิด	3.90	.91	8	มาก	4.00	.86	10	มาก
20. เป็นผู้ไม่เพ่งโทษหรือจับผิดผู้อื่น	3.68	.97	19	มาก	3.92	.90	16	มาก
รวมเฉลี่ย	3.91	.69		มาก	4.02	.65		มาก

ตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาด้านศีลของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย สูงกว่า (4.02) ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี (3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี

ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่ การงานและครอบครัว ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 4.42 ประสบการณ์ ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 4.45 เป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม รองลงมา คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 4.17 และพุดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป ผู้มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 4.16 เป็นลำดับที่ 2 ไม่ประพฤติตนเป็นคนชั่วเหี้ยมขี้เล้าเมาฯ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 4.15 ประสบการณ์สูงกว่า 10ปี เป็นผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่ ที่ ค่าเฉลี่ย 4.15 เป็นลำดับที่ 3

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านสมาธิ

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ต่ำกว่า 10 ปี n=117		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	10 ปีขึ้นไป n=115		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่ตอบโต้อย่างขาดสติ	3.73	.91	5	มาก	3.74	.88	7	มาก
2. มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรมความประพฤติ	3.82	.85	4	มาก	3.74	.74	8	มาก
3. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเผชิญกับปัญหา	3.82	.92	3	มาก	3.75	.90	5	มาก
4. รับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์อย่างตั้งใจ	3.75	.99	6	มาก	3.75	.91	4	มาก
5. เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเป็นคนกลางตัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ	3.53	.99	10	มาก	3.59	.91	10	มาก
6. ตั้งใจฟังคำชี้แจงงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและจับประเด็นได้ดี	3.71	.96	7	มาก	3.75	.83	6	มาก
7. คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้อง ชัดเจน	3.62	.93	9	มาก	3.71	.86	9	มาก
8. แม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในที่ประชุมก็รักษาอารมณ์ได้ชี้แจงด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส	3.71	.94	8	มาก	3.80	.84	3	มาก
9. เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน	4.14	.82	1	มาก	4.09	.78	1	มาก
10. เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.06	.89	2	มาก	4.07	.78	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.79	.76		มาก	3.80	.68		มาก

ตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า (3.80) ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติ

งาน ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ย 4.14 ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 4.09 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือเป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 4.07 และ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 4.06 เป็นลำดับที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านปัญญา

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ต่ำกว่า 10 ปี n=117		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	10 ปีขึ้นไป n=115		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. รู้จักตนเอง ยอมรับความบกพร่องและหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ โดยไม่ตำหนิผู้อื่น	3.70	.87	7	มาก	3.76	.83	7	มาก
2. มอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานตามความถนัด	3.68	.92	9	มาก	3.70	.89	8	มาก
3. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้าง	3.85	.96	4	มาก	3.80	.92	4	มาก
4. ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการจะสืบหาข้อเท็จจริงก่อนเสมอ	3.69	.87	8	มาก	3.69	.92	10	มาก
5. เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้า และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อแต่งตั้งตำรา	3.59	1.09	10	มาก	3.76	.89	5	มาก
6. ไม่เชื่อเรื่องปาฏิหาริย์ หมอผี หรือ ทรงเจ้าเข้าผี	3.81	1.01	5	มาก	3.70	.86	9	มาก
7. ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นของคณะครู-อาจารย์อย่างมีเหตุผล	3.78	1.06	6	มาก	3.76	.88	6	มาก
8. เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและแผนงาน	3.92	.97	2	มาก	3.83	.84	3	มาก
9. เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ	3.97	.922	1	มาก	3.87	.84	1	มาก
10. เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน	3.89	.97	3	มาก	3.83	.91	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.79	.79		มาก	3.79	.73		มาก

ตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านปัญญาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (3.79) ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป (3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 3.97 ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 3.87 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงานไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและ

แผนงาน ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ค่าเฉลี่ย 3.92 และเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปค่าเฉลี่ย 3.81 เป็นลำดับที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามเพศ ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบในภาพรวมและในแต่ละด้านผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ชาย n=121		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	หญิง n=111		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. ด้านศีล	3.98	.68	1	มาก	3.96	.66	1	มาก
2. ด้านสมาธิ	3.76	.73	2	มาก	3.83	.72	2	มาก
3. ด้านปัญญา	3.75	.77	3	มาก	3.81	.74	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	.68		มาก	3.86	.67		มาก

ตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.86 สูงกว่า เพศชาย ค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน ด้านศีล เพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.98 สูงกว่าเพศหญิง 3.96 เป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม ด้านสมาธิ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.83 สูงกว่าเพศชาย 3.76 เป็นลำดับที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม ส่วนด้านปัญญา เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.81 สูงกว่า เพศชาย 3.75 เป็นลำดับที่ 3 ทั้งสองกลุ่ม เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้านศีล

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ชาย n=121		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	หญิง n=111		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท	3.87	.98	16	มาก	3.78	.85	18	มาก
2. ยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยา	3.97	.86	10	มาก	3.90	.77	13	มาก
3. ให้ความเมตตา กรุณา ปราณี ต่อผู้ได้บังคับบัญชา	3.88	.91	15	มาก	3.89	.89	14	มาก
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นนิสสัย	3.97	.90	9	มาก	3.92	.81	12	มาก
5. ไม่รับสินบนหรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว	3.91	.96	13	มาก	3.94	.86	9	มาก
6. ไม่เป็นผู้มีนิสัยเห็นแก่ได้ เอาเปรียบผู้อื่น	4.00	.87	8	มาก	3.98	.82	7	มาก
7. กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง	3.75	1.11	20	มาก	3.76	.94	19	มาก
8. ไม่ประพฤติดิถีประเพณีทางด้านชู้สาว	4.00	1.01	7	มาก	4.02	.95	6	มาก
9. เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืน และแหล่งอบายมุข	3.81	1.03	18	มาก	3.70	.99	20	มาก
10. เป็นผู้ให้ความรักความอบอุ่นต่อครอบครัว	3.92	.94	12	มาก	3.93	.99	10	มาก
11. เป็นผู้ตรงต่อเวลา	4.07	.85	5	มาก	4.10	.76	4	มาก
12. เป็นสุรภษาคำพูด พูดจริง ทำจริง	3.90	.93	14	มาก	3.87	.93	16	มาก
13. พุดจาไพเราะสุภาพอ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป	4.18	.75	2	มาก	4.11	.78	3	มาก
14. ไม่ประพฤติดนเป็นคนที่เหี้ยมโหด	4.09	.91	4	มาก	4.05	.84	5	มาก
15. ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว	4.44	.76	1	มาก	4.43	.73	1	มาก
16. มีความประพฤติอยู่ในกรอบของศีล 5	3.83	.89	17	มาก	3.88	.87	15	มาก
17. เป็นผู้อุทิศเวลาให้ราชการเสมอ	4.03	.85	6	มาก	3.92	.87	11	มาก
18. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.18	.72	3	มาก	4.14	.81	2	มาก
19. เป็นผู้มีความละเอียดต่อการประพฤติดิถี	3.96	.85	11	มาก	3.94	.93	8	มาก
20. เป็นผู้ไม่เพ่งโทษหรือจับผิดผู้อื่น	3.79	.96	19	มาก	3.81	.92	17	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	.68		มาก	3.96	.66		มาก

ตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านศีลของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.98 สูงกว่าเพศหญิง ค่าเฉลี่ย 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว เพศชาย ค่าเฉลี่ย 4.44 เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 4.43

เป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม รองลงมา คือ พุดจาไฟเราะ สุภาพ อ่อนน้อม ต่อบุคคลทั่วไป เพศชาย ค่าเฉลี่ย 4.18 และเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 4.14 เป็นลำดับที่ 2 เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ เพศชาย ค่าเฉลี่ย 4.18 และ พุดจาไฟเราะสุภาพ อ่อนน้อม ต่อบุคคลทั่วไป เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 4.11 เป็นลำดับที่ 3

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้านสมาธิ

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ชาย n=121		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	หญิง n=111		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1. อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่ตอบโต้อย่างขาดสติ	3.71	.93	5	มาก	3.76	.85	8	มาก
2. มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรมความประพฤติ	3.75	.85	4	มาก	3.81	.73	4	มาก
3. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเผชิญกับปัญหา	3.79	.93	3	มาก	3.79	.89	6	มาก
4. รับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์อย่างตั้งใจ	3.70	1.00	6	มาก	3.80	.89	5	มาก
5. เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชา สามารถเป็นคนกลางตัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ	3.59	.99	10	มาก	3.53	.90	10	มาก
6. ตั้งใจฟังคำชี้แจงงานของผู้บังคับบัญชา และจับประเด็นได้ดี	3.70	.89	7	มาก	3.76	.90	7	มาก
7. คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้อง ชัดเจน	3.61	.90	9	มาก	3.73	.88	9	มาก
8. แม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในที่ประชุมก็รักษามารยาทได้ ด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส	3.68	.88	8	มาก	3.84	.90	3	มาก
9. เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน	4.07	.82	1	มาก	4.15	.78	1	มาก
10. เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย	4.02	.91	2	มาก	4.10	.75	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.76	.73		มาก	3.82	.72		มาก

ตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิ ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.82 สูงกว่าเพศชาย ค่าเฉลี่ย 3.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 4.15 เพศชาย ค่าเฉลี่ย 4.07 เป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม รองลงมา คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 4.10 เพศชาย ค่าเฉลี่ย 4.02 เป็นลำดับที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม เช่นเดียวกัน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา
ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ด้านปัญญา

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ชาย n=121		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น	หญิง n=111		ลำดับ ที่	ระดับ ความ คิดเห็น
	μ	σ			μ	σ		
1.รู้จักตนเอง ขอมรับความบกพร่องและหาวิธีการ แก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ โดยไม่ตำหนิผู้อื่น	3.73	.82	7	มาก	3.73	.89	7	มาก
2.มอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานตามความถนัด	3.69	.97	8	มาก	3.69	.84	10	มาก
3.เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้าง	3.78	.96	6	มาก	3.86	.92	4	มาก
4.ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการ จะสืบหาข้อเท็จจริงก่อนเสมอ	3.66	.92	9	มาก	3.73	.86	8	มาก
5.เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้า และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ ศึกษาต่อแต่งตั้ง	3.53	1.01	10	มาก	3.83	.97	5	มาก
6.ไม่เชื่อเรื่องปาฏิหาริย์ หมอผี หรือ ทรงเจ้าเข้าผี	3.82	.92	3	มาก	3.70	.96	9	มาก
7.ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นของ คณะครู-อาจารย์อย่างมีเหตุผล	3.79	.97	5	มาก	3.74	.98	6	มาก
8.เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงาน อย่างไร้หลักการและแผนงาน	3.84	.92	2	มาก	3.91	.90	3	มาก
9.เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ	3.87	.88	1	มาก	3.98	.88	1	มาก
10.เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน	3.81	.90	4	มาก	3.91	.99	2	มาก
รวมเฉลี่ย	3.75	.77		มาก	3.81	.74		มาก

ตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้าน
ปัญญา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามเพศ ในภาพรวม มีระดับความ
คิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.81 สูงกว่า เพศ
ชาย ค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ ข้อที่มีค่า
เฉลี่ยสูง คือ เป็นผู้มีความรู้ดี ด้านวิชาการ เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 3.98 เพศชาย ค่าเฉลี่ย 3.87 เป็นลำดับ
ที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม รองลงมาคือ เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน เพศหญิง ค่าเฉลี่ย 3.91
เป็นลำดับที่ 2 เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการ และแผนงาน
เพศชาย ค่าเฉลี่ย 3.84 เป็นลำดับที่ 2 เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะโดยประกอบด้วยข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ข้อเสนอแนะต่อกรมอาชีวศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และ เพศ

5.2 สมมติฐานการวิจัย

5.2.1 ครู-อาจารย์ ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ แตกต่างกัน

5.2.2 ครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ แตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร คือ ครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 9 แห่ง 243 คน ในปีการศึกษา 2541 โดยเก็บข้อมูลทุกคน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ ครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ Cronbach ที่ระดับ 0.98 %

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสืออนุญาตเก็บ การค้า
ไม่ว่าการ ข้อมูลจาก กรมอาชีวศึกษา กองการศึกษาอาชีพ ไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

ทั้ง 9 แห่ง เพื่อเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ จาก ครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 243 คน ได้รับคืนฉบับสมบูรณ์ จำนวน 232 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95

5.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer Plus) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 สรุปผลการวิจัย

5.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน อายุ และระดับการศึกษา มีดังนี้

- 1) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง
- 2) ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มากกว่า ผู้มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป
- 3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอายุ 30 ปีขึ้นไป
- 4) ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เป็นส่วนใหญ่

5.4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ต่อ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีดังนี้

5.4.2.1 พฤติกรรม ตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ในภาพรวม ทั้ง 3 ด้าน คือ ศิล สมาธิ ปัญญา อยู่ในระดับมาก โดย มี ศิล เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สมาธิ และด้านปัญญาเป็นลำดับสาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้

5.4.2.2 ด้านศิลป ในภาพรวม และทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นลำดับแรก คือ ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว ลำดับสอง คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ลำดับสามคือ พุดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป สำหรับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นลำดับแรก คือ กล้ายอมรับผิดเมื่อทราบว่ามีสิ่งที่ไม่ดีหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง รองลงมาคือ เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืนและแหล่งอบายมุข

5.4.2.3 ด้านสมาธิ ในภาพรวม และทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน รองลงมาคือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย สำหรับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ลำดับแรก คือ เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชา สามารถเป็นคนกลาง คัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ รองลงมาคือ คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้องชัดเจน

5.4.2.4 ด้านปัญญา ในภาพรวม และทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ เป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาการ รองลงมาคือ เป็นผู้ทำงานอย่างมี

ระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไรหลักการและแผนงาน สำหรับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ค้นคว้าและส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อแต่งตั้งตำรา รองลงมา คือ ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการจะสืบหาข้อเท็จจริงเสมอ

5.4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์และเพศ มีดังนี้

5.4.3.1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ด้านศีล ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และอยู่ในลำดับแรกทั้งสองกลุ่ม ด้านสมาธิ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี อยู่ในลำดับสอง และลำดับสาม ส่วนด้านปัญญา ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป เป็นลำดับสองและลำดับสาม รายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ด้านศีล ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป และผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นลำดับแรกทั้งสองกลุ่ม คือ ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่ครอบครัว โดยผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ลำดับสองของผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ลำดับสองของประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป คือ พุดจาไพเราะ สุภาพ ย่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป โดยผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ลำดับสามของผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คือ ไม่ประพฤตินเป็นคนขี้เหล้าเมายา โดยผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนลำดับสามของผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ แต่ผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

2) ด้านสมาธิ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในลำดับแรก ทั้งผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป คือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน โดยผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ลำดับที่ 2 ทั้งผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย โดยผู้มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

3) ด้านปัญญา ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และประสพการณ์ 10 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกข้อ แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม คือ เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ โดยผู้มีประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ลำดับที่ 2 ของผู้มีประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี คือ เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและแผนงาน และผู้มีประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนลำดับที่ 2 ของผู้มีประสพการณ์ 10 ปี ขึ้นไป คือ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน แต่ผู้มีประสพการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

5.4.3.2 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ด้านศีล เพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง และเป็นลำดับที่ 1 ทั้งสองกลุ่ม ด้านสมาธิ เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย เป็นลำดับที่ 2 และด้านปัญญา เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย เป็นลำดับที่ 3 ทั้งสองกลุ่มเช่นกัน รายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ด้านศีล ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ข้อที่อยู่ในลำดับแรก ทั้งเพศชายและเพศหญิง คือ ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การงานและครอบครัว รองลงมา เพศชาย คือ พุดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป เพศหญิง คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่ ลำดับที่สาม เพศชาย คือ เป็นผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่ และเพศหญิง พุดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

2) ด้านสมาธิ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ข้ออยู่ในลำดับแรก ทั้งเพศชายและเพศหญิงคือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน ลำดับที่สอง ทั้งเพศชายและเพศหญิงเช่นเดียวกัน คือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

3) ด้านปัญญา ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน คือ ข้อที่อยู่ในลำดับแรก ทั้งเพศชาย และเพศหญิง คือ เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ ลำดับสอง เพศหญิง คือ เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน เพศชาย คือ เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและแผนงาน โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5 อภิปรายผล

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้อภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการศึกษา พฤติกรรม ตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็น ของครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ดังนี้

5.5.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

5.5.1.1 กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะว่า สาขาวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นครู-อาจารย์ เพศชายมากกว่าเพศหญิง เช่น คณะวิชา ช่างกล ช่างยนต์ ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนเพศหญิง เช่น คณะวิชาคหกรรม ศิลปกรรม และคณะบริหารธุรกิจ ส่วนใหญ่ ผู้สอนเป็นเพศชาย

5.5.1.2 สำหรับกลุ่มประชากรเป็นผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี เป็นส่วนใหญ่ อาจเป็นเพราะว่า เป็นสถานศึกษาที่ตั้งใหม่ และครู-อาจารย์ บรรจุนใหม่

5.5.2 ความคิดเห็นของครู-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ต่อพฤติกรรมตาม หลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

5.5.2.1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย จะต้องผ่านการคัดเลือกตามขั้นตอนของกรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับภาค จนถึงระดับกรม จึงได้ผู้บริหารที่ค่อนข้างดีมาก นอกจากนี้ผู้บริหารทุกคนยังต้องผ่านการอบรมตาม หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ณ สถาบันพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเวลาประมาณหนึ่ง เดือน อีกทั้ง วิทยาลัยสารพัดช่างเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีบุคลากรไม่มากนัก การบริหารจัดการมีลักษณะแบบพี่น้อง คนในครอบครัว ผู้บริหารจึงได้ทำงานร่วมกับครู-อาจารย์ อย่างใกล้ชิดกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นายเอกชัย ะฆาวงศ์ (2538) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตนตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับดี และที่พบว่าด้านศีล เป็น ลำดับแรก อาจเป็นเพราะว่า ศีล เป็นข้อห้ามปฏิบัติ ดังนั้น ครู-อาจารย์จะมองเห็นว่าปฏิบัติ หรือ ไม่ปฏิบัติได้มากกว่า สมภาติ และ ปัญญาซึ่งไม่ได้แสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรม

5.5.2.2 ด้านศีล ในภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยของบุรุษชัย จงกลมณี (2529 : 26) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลัก ไตรสิกขาของผู้บริหารการ ศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติด้านศีลอยู่ในระดับดี และความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก สูงสุด เป็นลำดับแรก คือ ไม่ถ่มการพนันจนเดือดร้อนแก่การทำงานและครอบครัว ลำดับสองคือ เป็น ผู้มีความรับผิดชอบหน้าที่ ลำดับสามคือ พูดยาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป จะเห็นได้ ว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ปฏิบัติด้านศีลอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งนับว่าเป็น

เรื่องที่ตี โดยเฉพาะไม่เล่นการพนัน มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ และพุดจาไพเราะ ปฏิบัติได้ดีกว่าเรื่องอื่น ๆ การที่ผู้บริหารไม่เล่นการพนันจะมีผลดีมาก เพราะว่ารายได้ที่ได้มาโดยบริสุทธิ์ จะไม่สูญหายไปกับการพนัน มีความเป็นอยู่ที่ดีไม่เคียดรื้อน จึงเป็นการปิดช่องทางให้ตนเองไม่ประพฤตินิชอบ เพื่อหาเงินมาใช้หนี้การพนัน สำหรับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากแต่อยู่ลำดับสุดท้าย คือ กล้ายอมรับผิดเมื่อทราบว่าสิ่งที่ ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะว่า เป็นเรื่อง que ผู้บริหารคิดว่าทำไปถูกต้องแล้วด้วยเหตุผลที่ตนเองมีอยู่ หรือทำลงไปเพื่อความเหมาะสม แต่ไม่ถูกต้องด้วยเหตุผลของผู้ปฏิบัติ และอีกประการหนึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งพบโดยทั่วไปในการไม่ยอมรับผิดสิ่งที่กระทำ เพราะอาจจะกลัวเสียหน้า และเสียการปกครอง หรืออำนาจของตนที่มีอยู่

5.5.2.3 ด้านสมาธิ ในภาพรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญชัย จงกลมณี (2529 : 14) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติด้านสมาธิอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน รองลงมาคือ เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย จะเห็นได้ว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ปฏิบัติด้านสมาธิอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ตี โดยเฉพาะเป็นผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมาย ซึ่งจะเป็นผลดีที่จะทำให้งานสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งจะเป็นตัวอย่างสำหรับครู-อาจารย์ได้ปฏิบัติตามและต้องขยันตามผู้บริหาร การทำงานในสถานศึกษาก็จะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สำหรับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากแต่อยู่ลำดับสุดท้าย คือ เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชา สามารถเป็นคนกลาง ตัดสินได้ถูกต้องแม่นยำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเรื่องความขัดแย้งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนว่าฝ่ายใดถูกหรือผิด ต้องใช้เวลาในการสืบสวนข้อเท็จจริง ถ้าผู้บริหารคนใดด่วนตัดสินใจโดยไม่มามีข้อมูลขาดพยานหลักฐาน อาจจะตัดสินผิดพลาด ไม่ถูกต้องแม่นยำ และอาจเป็นเพราะการคำนึงถึงระบบระเบียบ เป็นไปเพื่อความถูกต้องตามวิธีการปฏิบัติมากกว่าความคาดหวังผลของงานโดยตรง การทำงานในเรื่องปกติธรรมดาแต่มีปัญหา จึงไม่ค่อยกล้าตัดสินใจ ระวังระมัดระวังตัว จึงมักมีการปรึกษาหารือจากผู้บังคับบัญชาระดับกรมฯ เพื่อแนวทางในการปฏิบัติอยู่เสมอ

5.5.2.4 ด้านปัญญา ในภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญชัย จงกลมณี (2529 : 5) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติด้านปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากสูงเป็นลำดับแรก คือ เป็นผู้มีความรู้ดีด้านวิชาการ รองลงมาคือ เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและแผนงาน จะเห็นได้ว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ปฏิบัติด้านปัญญาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ตี โดยเฉพาะเป็นผู้ที่มีความรู้ดีด้านวิชาการ และทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน จะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารหลักสูตร และนิเทศการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

ได้ และการทำงานเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องตามกรอบแนวทางที่วางไว้ การประเมินผลก็จะสามารถสรุปได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เพื่อพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับสุดท้าย คือ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ค้นคว้าและส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อแต่งตำรา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีภาระกิจมากในขณะที่ปฏิบัติงานจึงไม่ได้ปรากฏภาพของการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ค้นคว้าให้เห็น ส่วนการส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อ ผู้บริหารอาจเกรงว่าเมื่อให้ไปศึกษาต่อแล้วจะขาดแคลนครู-อาจารย์ที่อยู่ทำการสอน อีกทั้งในการใฝ่รู้ใฝ่ค้นคว้าของผู้บริหารนั้นมักจะคำนึงถึงการปฏิบัติงานทางด้านธุรการ บุคลากร การเงิน มากกว่า เลยไม่มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

5.5.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ และเพศ

5.5.3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม ด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา และรายชื่อทุกข้อ คือต่างก็มีความเห็นต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาผู้ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดี มีลักษณะผู้นำเป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ และต้องผ่านหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงเป็นเวลาหนึ่งเดือนทุกคน จึงเป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ทุกกลุ่มเสมอเกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างยังได้นำสิ่งที่เรียนรู้ในอดีตมาเป็นประสบการณ์เพื่อเทียบเคียงในการเรียนรู้ครั้งต่อไป จนก่อให้เกิดความเข้าใจในหลักไตรสิกขากับการบริหารมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของท่านปัญญา นันทภิกขุ ที่กล่าวว่า ศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา หมายถึงการปฏิบัติหรือ ข้อควรศึกษาด้วยการปฏิบัติด้วยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยเมื่อเกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้น พุทธศาสนิกชนต้องค้นหาภายในตนเอง เพื่อให้รู้เหตุของสิ่งนั้น คุณโทษของสิ่งนั้นตามความเป็นจริง เมื่อศึกษาเข้าใจถูกต้องแล้วก็เก็บเป็นประสบการณ์ไปเทียบเคียงในการศึกษาครั้งต่อไป (ปัญญานันทภิกขุ:2535) สำหรับผลการเปรียบเทียบแต่ละด้านเป็นดังนี้

5.5.3.2 เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ตามเพศ พบว่า มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม ด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา และรายชื่อทุกข้อ คือ ครู-อาจารย์ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครู-อาจารย์ เพศชายและเพศหญิง

มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างยึดมั่นในหลักไตรสิกขาเป็นที่ประจักษ์ของครู-อาจารย์ทั้งเพศชายและเพศหญิงเสมอไปในทุก ๆ เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ ว่าไตรสิกขา เป็นข้อปฏิบัติเพื่อความสงบเรียบร้อย ปราศจากโทษขั้นต้นที่เป็นไปทางกายวาจา ทั้งที่เกี่ยวกับส่วนสังคม ส่วนตัว หรือสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งหลัก 3 ประการนี้ เป็นของสากล หรือศาสนาสากลที่จะใช้ได้แก่คนทุกคนทุกยุคทุกสมัย

5.6 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้าน และต่อกรมอาชีวศึกษา

5.6.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้

ผลการวิจัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าด้านปัญญามีคะแนนเฉลี่ยในระดับต่ำสุด รองจากสมาธิและ ศีล ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ให้ให้ความสำคัญ ด้านปัญญา เป็นลำดับแรก รองลงมา คือสมาธิ และ ศีลเป็นลำดับสุดท้าย คือ

5.6.1.1 ด้านปัญญา ผู้บริหารควร

ด้านศีล ผู้บริหารควรสามารถที่จะรักษาศีลเบื้องต้นได้อย่างเคร่งครัด อาทิ ศีล 5 เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังต้องเป็นบุคคลที่กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้น ไม่ถูกต้องเนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่ครู-อาจารย์ให้ความสำคัญเป็นอันมาก เพราะหากผู้บริหาร ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าว อาจเป็นต้นเหตุสำคัญในการขัดขวางความก้าวหน้าของสถานศึกษาและบั่นทอนความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะต่อไป

5.6.1.2 ด้านสมาธิ ผู้บริหารควรมีความเป็นผู้นำที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย และที่ขาดไม่ได้ คือต้องมีความยุติธรรมให้ความเสมอภาคแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีดุลยพินิจในการตัดสินใจ

5.6.1.3 ด้านปัญญา ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่ดีในเรื่องวิชาการ เพื่อจะได้ส่งเสริมให้คำแนะนำ แก่ครู-อาจารย์ได้อย่างถูกต้อง และตรงกับแนวทางในการพัฒนาประเทศเป็นผู้ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เช่น การให้ครู-อาจารย์ได้มีโอกาสเรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ ส่งเสริมการจัดอบรมทั้งในและนอกสถานศึกษา และยังคงเป็นผู้ที่ทำงานอย่างมีระบบมีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบรัดกุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6.2 ข้อเสนอแนะต่อกรมอาชีวศึกษา

จากผลการวิจัย ในภาพรวมและรายด้านที่พบว่าอยู่ในระดับมากโดย ด้านปัญญาอยู่ในลำดับต่ำสุด ด้านสมาธิ และด้านศีล เป็นลำดับรองลงมาตามลำดับ ดังกล่าวนั้น ผู้วิจัย ใคร่ขอเสนอแนะต่อกรมอาชีวศึกษาให้ความสำคัญด้านที่อยู่ในลำดับต่ำสุดเป็นลำดับแรก คือด้านปัญญา อีกทั้งควรที่จะได้มีการประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมฯ กำหนด เป็นประจำทุกปี อย่างต่อเนื่อง และควรจะได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ก่อนที่จะมีการจัดให้มีการประเมินผล

5.6.2.1 เพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้บริหารในการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา

5.6.2.2 กำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งให้ยึดถือระบบคุณธรรมเป็นหลัก

5.6.2.3 กระจายอำนาจให้กับผู้บริหารสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

5.6.2.4 ประกาศยกย่องผู้บริหารที่ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี โดยเฉพาะผู้ที่มีคุณธรรม มิใช่คำนึงถึงการพัฒนาเท่านั้น

5.6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรได้ทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคอื่นๆ และวิทยาลัยประเภทอื่นอย่างกว้างขวาง เพื่อเปรียบเทียบกัน ได้มากยิ่งขึ้นทั้งจะได้หาแนวทางพัฒนาพฤติกรรมของผู้บริหารสู่มาตรฐานเดียวกัน

บรรณานุกรม

- กาญจนา เนาวรังษี. 2536. การพัฒนาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยวิธีสอนแบบไตรสิกขาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533-2535 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- กิติมา ปรีดีดีลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์, เณลิม ศรีผดุง. 2530. “การพัฒนานักบริหารระดับสูงของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.” การพัฒนานักบริหารตามแนวทางของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. 2537. พฤติกรรมบุคคลในองค์การ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชัย จงกลณี. 2529. การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิ่น มุกกันต์. 2531. ประมวลศัพท์ 6 ศาสนา. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน
- ประคอง วรรณสุด. 2529. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประดม แสงสว่าง. 2524. ลักษณะของนักบริหารศึกษาที่คนไทยพึงประสงค์. กรุงเทพฯ : ไทยรัฐ.
- _____. 2534. ลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรม ความประพฤติและความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ.
- ประพันธ์ สุวิหาร. 2534. ทฤษฎีการบริหาร. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดิลก สุขเกษม. 2542. คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนาในวิทยาลัยสารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พุทธทาสภิกขุ. 2537. คู่มือมนุษยสัมพันธ์แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ:ธรรมสภา ม.ป.ป.
- พุทธทาสภิกขุ. 2537. คู่มือดับทุกข์. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
- พนัส หันนาคินทร์. 2524. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พระเทพเวที(ประยุทธ์ ปยุตโต). 2531. พัฒนาปัญญา. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ปจำกัด.
- พระเทพเวที(ประยุทธ์ ปยุตโต). 2539. เครื่องวัดความเจริญของชาวพุทธ. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ.
- พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2528. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชวรมุณี (ประยูรต์ ปยุตโต). 2529. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ:มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชวรานุวัตร. 2540. ธรรมะสำหรับนักบริหาร. ปาฐกถาธรรม. ขอนแก่น: โรงแรมโซฟิเทล
ราชา ออคิต,11 พฤศจิกายน.

พระศรีวิสุทธิกวี. 2527. การพัฒนาจิต. กรุงเทพฯ : สภาการศึกษามหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. 2530. และคนอื่น ๆ . การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา :
ม.ป.ท.

ภิญโญ สาร. 2526. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา.

ระวี ภาวิไล. 2543. ศาสนากับปรัชญา, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กะรัต.

สมใจ เกียรติพินิจกุล. 2535. “ผลการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาจิตโดยเน้นไตรสิกขาตามหลัก
พระพุทธศาสนาต่อสภาวะแท้จริงแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.” ปรินญาณิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมชาย เทพแสง. 2536. “เทคนิค 5 นำกับการบริหาร”. สารพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 12 อันดับที่ 114
(เมษายน-พฤษภาคม 2536).

สมพงศ์ เกษมสิน. 2537. สารานุกรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สมยศ นาวิการ. 2522. การบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมล.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ และ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2522. สนทนากับท่านพุทธทาสภิกขุ ว่าด้วยเรื่อง การ
ศึกษานิเวศวิทยาและการเมือง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2522. พฤติกรรมผู้นำ. กรุงเทพฯ : พิมพ์.

อรุณ รักธรรม. 2534. การพัฒนาองค์การแนวความคิดและการประยุกต์ใช้ในระบบสังคมไทย.
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอกชัย ละชาวงศ์. 2538. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตนตาม
หลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครพนม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยขอนแก่น.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2533. คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

อาชีวศึกษา, กรม. 2536. ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2536.

กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่วางไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการคุศาสตรศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ / 20 / 2541

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวรสิริ น้าทอง

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวรสิริ น้าทอง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สมพร	ไชยะ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.ศิริพรรณ	ชุนนุม	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ไพรัตน์	พิภน้อย	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	กรรมการประจำสาขาวิชา
ผศ.ดร.สมพร	ไชยะ	กรรมการ
ดร.ศิริพรรณ	ชุนนุม	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คนบตี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541

1. นางสาวรสรีย์ น้าทอง ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้” โดยมี ผศ.ดร.สมพร ไชยะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2541

(รศ.ดร.มนัส สัจวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิใช่ผูกขาดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2105

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

3๑ มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา

ด้วย นางสาวสรสิรี น้าทอง เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหาร
วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้”

คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรด
พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 1785

คณะกรรมการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย.

เรียน นายยุทธชัย อดตมา

ด้วยคณะกรรมการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวรสรีย์ น้าทอง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้”

คณะกรรมการ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรพรณี สิกิจวัฒน์สะกุล)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 1785

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๐ มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวรสิริ น้าทอง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้"

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 1785

คณะกรรมการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำนาจ เต็มสงสัย

ด้วยคณะกรรมการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวรลลริ นันทอง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้"

คณะกรรมการ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลิกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 1785

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวรสิริ นันทอง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี สীগัจฉริยะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/1786

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

นมัสการ พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวรสิริ นันทอง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้"

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษาที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642 แจ้งแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 2280

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 กรกฎาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวสรสิริ นำทอง ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์
 อุดสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุดมศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลัง
 ทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัย
 สรรพตช่วง กลุ่มภาคใต้” ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน
 2541

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถาน
 ศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุดมศึกษามหาบัณฑิต จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรด
 พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
 มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรระณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการสืบสวนคดีในชั้นเรียนเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และปฏิบัติราชการแทนคณบดี
 งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร. 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ศช 0912/ 1037

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

: กรกฎาคม 2541

เรื่อง ให้ความร่วมมือนักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ทม. 1504/2280 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2541 จำนวน 1 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ขอความอนุเคราะห์จากกรมอาชีวศึกษา ให้นางสวรรค์ลี น้าทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จากวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 9 แห่ง นั้น

กรมอาชีวศึกษา พิจารณาแล้วอนุญาตให้นางสวรรค์ลี น้าทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวม เพื่อการวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาจัดส่งผลงานวิจัยให้ กรมอาชีวศึกษา ทราบในโอกาสต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนอง อิมเอม)

ศึกษานิเทศก์ 9 ทำหน้าที่

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์ภายในหน่วยงานเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กองการศึกษาอาชีว

โทรศัพท์ 281-5482-6 ต่อ 1908

โทรสาร 281-5487

ที่ ศธ 0912/

3013

กองการศึกษาอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

๗ สิงหาคม 2541

เรื่อง ให้ความร่วมมือนักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นวัตกรรมวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ขอความอนุเคราะห์จากกรมอาชีวศึกษาให้ นางสาวรลลิวี นันทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกบริหารอาชีวศึกษา เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครู - อาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ สังกัดกองการศึกษาอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จำนวน 9 แห่ง รายละเอียดตามความทราบแล้วนั้น

กรมอาชีวศึกษา พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องแต่ประการใด และอนุญาตให้ นางสาวรลลิวี นันทอง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากครู - อาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ สังกัดกองการศึกษาอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา จำนวน 9 แห่ง เพื่อการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้" ได้ตั้งเสมอ

อนึ่ง แบบสอบถามที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมอาชีวศึกษาแล้ว จะมีตราประทับที่ด้านบนของแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมพร ภักดีชาติ)

ศึกษานิเทศก์ 9

ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองการศึกษาอาชีวศึกษา

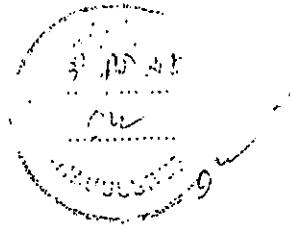
ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นางสาวรสรีย์ น้าทอง

1. วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา
2. วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส
3. วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร
4. วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช
5. วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
6. วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา
7. วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี
8. วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต
9. วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

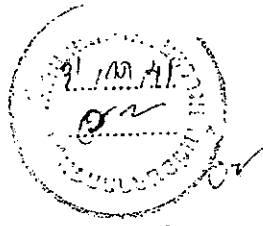
เรื่อง

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับ ครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
2. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับรวบรวมความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา โดยส่วนรวม
3. แบบสอบถามมี 2 ตอนคือ
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงใน หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

 เพศชาย เพศหญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

 ต่ำกว่า 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

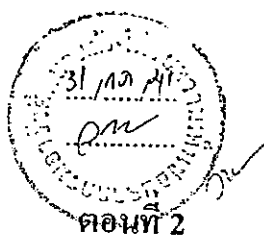
3. อายุ

 ต่ำกว่า 30 ปี 30 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สูงกว่าปริญญาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

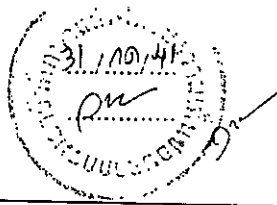

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา

โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดต่อพฤติกรรมของผู้อำนวยการวิทยาลัยของท่านตามหลักไตรสิกขา แล้วทำเครื่องหมาย (/) ลงช่องทางขวามือซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

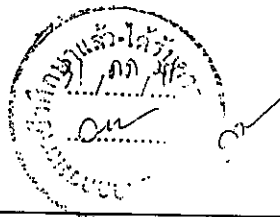
พฤติกรรมตามหลัก ไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านศีล					
1. รู้จักให้อภัย ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท					
2. ยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยา					
3. ให้ความเมตตา กรุณา ปราณี ต่อผู้ได้บังคับบัญชา					
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นนิตย์					
5. ไม่รับสินบนหรืออาศัยอำนาจหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัว					
6. ไม่เป็นผู้มีนิสัยเห็นแก่ได้ เปรียบผู้อื่น					
7. กล้ายอมรับผิด เมื่อทราบว่าสิ่งที่ได้สั่งหรือกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง					
8. ไม่ประพฤติดิศประเพณีทางด้านชู้สาว					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

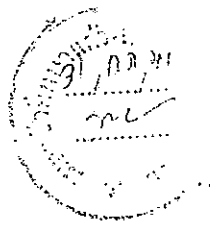
พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. เป็นผู้ไม่ชอบเที่ยวกลางคืน และแหล่งอบายมุข					
10. เป็นผู้ให้ความรักความอบอุ่นต่อครอบครัว					
11. เป็นผู้ตรงต่อเวลา					
12. เป็นผู้รักษาคำพูด พูดจริง ทำจริง					
13. พุดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป					
14. ไม่ประพฤติตนเป็นคนขี้เหล้าเมายา					
15. ไม่เล่นการพนันจนเดือดร้อนแก่การทำงานและครอบครัว					
16. มีความประพฤติอยู่ในกรอบของศีล 5					
17. เป็นผู้อุทิศเวลาให้ราชการเสมอ					
18. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
19. เป็นผู้มีความละเอียดต่อการประพฤติผิด					
20. เป็นผู้ไม่เพ่งโทษหรือจับผิดผู้อื่น					
ข้อเสนอแนะ					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสมาธิ					
21. อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ไม่ตอบโต้ อย่างขาดสติ					
22. มีสติพิจารณาข้อบกพร่องด้านคุณธรรมความ ประพฤติ					
23. เป็นผู้ควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเผชิญกับปัญหา					
24. รับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์อย่างตั้งใจ					
25. เมื่อมีข้อขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับ บัญชา สามารถเป็นคนกลางตัดสินได้ถูก ต้องแม่นยำ					
26. ตั้งใจฟังคำชี้แจงงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และจับประเด็นได้ดี					
27. คำสั่งที่ออกแต่ละครั้งถูกต้อง ชัดเจน					
28. แม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในที่ประชุมก็รักษา อารมณ์ได้ ชี้แจงด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส					
29. เป็นผู้มีความตั้งใจปฏิบัติงาน					
30. เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย					
ข้อเสนอแนะ					
.....					
.....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัญญา					
31. รู้จักตนเอง ยอมรับความบกพร่องและหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ โดยไม่ตำหนิผู้อื่น					
32. มอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานตามความถนัด					
33. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้าง					
34. ก่อนลงมือปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ ผู้อำนวยการจะสืบหา ข้อเท็จจริงก่อนเสมอ					
35. เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ค้นคว้า และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ศึกษาต่อ แต่งตำรา					
36. ไม่เชื่อเรื่องปาฏิหาริย์ หมอคุณ หรือ ทรงเจ้าเข้าผี					
37. ยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นของคณะครู-อาจารย์ อย่างมีเหตุผล					
38. เป็นผู้ทำงานอย่างมีระบบและมีแผนงาน ไม่ทำงานอย่างไร้หลักการและแผนงาน					
39. เป็นผู้มีความรู้ดีในด้านวิชาการ					
40. เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการบริหารงาน					
ข้อเสนอแนะ					
.....					
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาติให้เผยแพร่ใช้ประโยชน์ด้านการค้า					
.....					
.....					
.....					
.....					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวรสรสิริ ฤทธิเลื่อน		
วันเดือนปีเกิด	15 มีนาคม 2497		
บิดา	พล.ต.ต. พนม ฤทธิเลื่อน		
มารดา	นางลำเจียก ฤทธิเลื่อน		
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2506	ประถมศึกษาปีที่ 4	โรงเรียนสตรีสันติราษฎร์บำรุง
	พ.ศ. 2509	ประถมศึกษาปีที่ 7	โรงเรียนเมืองนครราชสีมา
	พ.ศ. 2512	มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนสตรีสันติราษฎร์บำรุง
	พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนพลนิชการสันติราษฎร์
	พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	พ.ศ. 2519	ประโยคครูมัธยม	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้
	พ.ศ. 2527	ครุศาสตร์บัณฑิต	วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2522	บรรจุเข้ารับราชการครู 2	โรงเรียนเทคนิคเพชรบูรณ์
	พ.ศ. 2523 - 2525	อาจารย์ 1	โรงเรียนอาชีวศึกษาสระบุรี
	พ.ศ. 2526 - 2527	อาจารย์ 1	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี
	พ.ศ. 2527-2528	อาจารย์ 1	ช่วยปฏิบัติราชการ วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี
	พ.ศ. 2528-2530	อาจารย์ 1	ช่วยปฏิบัติราชการ ศูนย์ฝึกวิชาชีพสระบุรี
	พ.ศ. 2530-2533	อาจารย์ 1	วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
	พ.ศ. 2533-2538	อาจารย์ 2	วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
	พ.ศ. 2538-2541	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
	พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	ช่วยปฏิบัติราชการ กองการศึกษาอาชีพ

ประวัติการฝึกอบรมดูงาน

พ.ศ. 2535	หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง	สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
พ.ศ. 2543	ศึกษาดูงานด้านการศึกษา	ประเทศนิวซีแลนด์

ด้านสังคม

1. วิทยากรบรรยายและการสมาคม ให้การอบรมแก่แม่บ้านตำรวจ และ แม่บ้านปกครอง
2. กรรมการการประกวดนางงามต่าง ๆ ใน จังหวัดนครราชสีมา พัทลุง และนครศรีธรรมราช
3. กรรมการและเลขานุการ สมาคมผู้ปกครองนักเรียนรักษาดินแดน
4. กรรมการเหล่ากาชาดจังหวัด
5. บริจาคครุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายสไลด์
6. บริจาคโลหิต ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบัน